

PEDAGÓGUSOK LAPJA

LXII ÉVFOLYAM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA ÉS HÍRLEVELE
2006. FEBRUÁR 7.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

2.

A KAMPÁNY SZORÍTÁSÁBAN

A köztársasági elnök január 19-én, talán nem véletlenül a kettősséget jelképező Sára-névnapon hirdette ki a négyévenként esedékes országgyűlési választások időpontját (2006. április 9. és 23.). Az Országos Választási Bizottság szokásos plakátjai már megjelentek a falakon. A választásra jogosultak a napokban kapták meg a választói névjegyzékbe történő felvételről szóló értesítőket, valamint a képviselőjelölt indulásához szükséges ajánlószelvényeket. Ezek összegyűjtéséért is megindult a küzdelem. A választási kampány sokak által ellenérzésekkel kísért populista folyamata azonban jóval korábban elkezdődött. Hiszen a politikai sárdobálás ezzel összefüggő felerősödését, az ingerkeltő óriásplakátokat, a vizsla nyomkövetését, a fantasztikus ígéretek közreadó fórumokat, sajtótájékoztatókat és sok minden, ezzel összefüggő jelenséget már korábban tapasztalhattuk. Mindennek oldalszele január elején még szakszervezetünket is elérte. (Erről lapunk előző számában írtunk.)

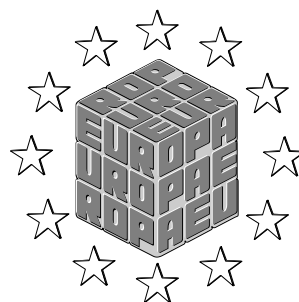
Áprilisban mintegy félmillió fiatal élhet először azzal a jogával, hogy a parlament összetételét, a kormányalakítás lehetőségét befolyásolja. Jelentős részük középiskolásként, illetve főiskolásként, egyetemistaként nap nap után találkozik tanárával, oktatójával. Természetesen választásokkal összefüggő kérdéseket is tehetnek fel nekik. Általában nem arról, hogy tanár úr, kire szavazzak, hanem azt, hogy hogyan és mire figyeljek? Ha meg nem teszik fel a kérdést, nekünk kell szólni róla, hiszen az életre nevelünk, és a NAT is erre kötelez bennünket. Ráadásul a családok egy jelentős részében a szülők és gyerekek között minderről nem esik szó. Nem véletlen, hogy egy nemrég végzett felmérés szerint középiskolásaink jelentős részének a parlamenti pártokról sincs fogalma. Ezért is szükség van a felkészítésre, és ennek összetett feladatához nem elég csupán a diploma és a szaktárgyak ismerete. Kellő közéleti, politikai tájékozottságra is szüksége van a pedagógusnak.

A 2002-es választások idején már szembesültünk azzal, hogy az iskola is a kampány terepévé válhat. E témával, a védekezés módjával az elmúlt időszakban többen is foglalkoztak. Az Eötvös Károly Intézet például ajánlásokat fogadott el arról, hogyan védheti meg magát az iskola a pártpolitikától. Az oktatási ombudsman szerint az iskola házirendje, szervezeti szabályzata tartalmazhat erre vonatkozó előírásokat, „etikai kódexet”. Az Országgyűlés Oktatási és Tudományos Bizottsága, valamint az állampolgári jogok országgyűlési biztosa pedig a 2004 őszi iskoláknak írott Pokomi-levél kapcsán foglalkozott e témával. A bizottság állásfoglalásában többek között felhívta a közoktatási intézmények vezetőinek figyelmét arra, hogy utasítsanak vissza minden politikai tartalmú kezdeményezést, illetve az alkalmazottakat, tanulókat, szülőket körében csak olyan rendezvények szervezésére vállalkozzanak, amelyek kapcsolódnak az intézmény tevékenységéhez, annak hagyományaihoz, a nemzeti, illetve helyi ünnepekhez és szokásokhoz. Az állampolgári jogok biztosa pedig megállapította, hogy a tanulók, szülők és pedagógusok alkotmányos jogait közvetlenül veszélyezteti, ha a közoktatási intézményben annak vezetője politikai tartalmú információ-, véleménygyűjtésben bármilyen módon közreműködik. A gyermekek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges környezetet politikai kampányoktól mentes oktatási intézményekben lehet csak megteremteni. Ez az az alkotmányos cél, amely miatt az érintett pedagógusok, szülők véleménynyilvánításának helye és módja korlátozott.

Természetesen tudni kell azt is, hogy iskoláinkat nem szabad elszigetelni társadalmi környezetétől, diákjainkat nem egy politikasteril, hanem a valós közéletre kell felkészíteni. Még akkor is, ha ennek a választási kampány idején különösen torzuló jelenségeit mi magunk is elítéljük. Tanítványaink az iskola kapuin kilépve rögtön szembetalálják magukat a mindennapi politika harsány eszközeivel. Tehát ha valamilyen módon nem beszélünk ezekről, akkor nem az életre, a magyar valóságra, s nem a jövőre készítjük fel tanítványainkat. Mindezek a társadalmi, állampolgári ismeretek, a politikai kultúra, az általános műveltség lényeges elemei. Bizonyos szempontból fontosabb ismeretek, mint például a termodinamika alaptörvényei. (Remélem, hogy fizikatanár kollégáimat nem sértem meg ezzel.) Ilyen jellegű kérdésekre nem hiteles és nem tekintélyteremtő válasz az, hogy nincs véleményem. No de hát meddig lehet elmenni? Ez itt a nagy kérdés! Mégpedig ugyancsak kényes és nehéz, sok buktatóval fenyegető probléma!

Nyilvánvaló, hogy a pedagógusok az iskola falai között, illetve a diákok körében nem folytathatnak kampányt semelyik párt, semelyik képviselőjelölt mellett vagy ellen. Arról azonban nagyon is szólni kell, hogy a választójoggal, a demokratikus társadalom egyik legfontosabb alapjával miért fontos mindenkinek élni. Meg a hogyanról is beszélni kell. Nemcsak a szavazás technikájáról, hanem arról is, hogy miképpen lehet a negatív és hitegető kampány körülményei között is megalapozott információhoz jutni, a kormányzati ciklusok eredményeit összevetni. A felelőtlen ígérgetések helyett a realitásokon alapuló vállalásokra figyelni és szavazni.

Árok Antal

A TARTALOMBÓL:

- A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI
- A PEDAGÓGUSPÁLYA PRESZTÍZSE
- KEDVEZŐBB VODAFONE-TARIFACSOMAG PSZ-TAGOKNAK
- KÖZOKTATÁSUNK A SZÁMOK TÜKRÉBEN
- EGYENES ÚT AZ EGYETEMRE?
- KI KICSODA
- TOVÁBBI TÁRGYALÁSOK A 13. HAVI ILLETMÉNYRŐL
- POLITIKAI KAVALKÁD
- VÁLASZTÁSOKKAL KAPCSOLATOS KÖVETELMÉNYEK
- PL-ÚTMUTATÓ:
 - CSALÁDTÁMOGATÁSI VÁLTOZÁSOK 2006;
 - EGYÉB TB-VÁLTOZÁSOK;
 - A HELYETTESÍTÉS SZABÁLYAI;
 - KÖZOKTATÁSI VEZETŐKÉPZÉS

In memoriam DR. KOVÁCS GÉZA

Január 30-án vettünk fájdalmas búcsút a Fiumei úti sírkert (Kerepesi temető) ravatalozójában **dr. Kovács Gézá**tól, aki életének 77. esztendejében, január 4-én elhunyt. Neve sokakéval azonos, de az ő életútja páratlanul egyedi, lévén az elmúlt század második felének szellemi „mindenesé”. Ha pályafutásának állomásait csak nagyjából megemlíti, menetrendi fejezette válnak: a tanárságtól kezdve a PSZ központjában betöltött érdekvédelmi munkásságán át a különféle (gimnáziumban, minisztériumban, TIT-ben, külföldi ösztöndíjasok képzésében, filmgyártásban, nemzetközi kapcsolatokban) teendők ellátásáig, nyugdíjas korában pedig ismét a középiskolai tanárság vigasztaló vállalásáig terjed a bízást „több embernyi” sorsa.

És a sírkerti szertartás híven tükrözte, hogy a létezés folyamatát lezáró állomás – könnyekkel fátolozottan ugyan – a tisztelgés, a hála, a rokon- kollégialis-tanítványi szeretet sugaraival a naplementei fényességet ragyogtatja.

A végtisztességen elhangzott beszédek, melyeket a gyászolók sokasága hallgatott – köztük ott volt a PSZ központjának képviselőjében, a búcsú virágsokrával **Árok Antal** alelnökünk –, találó gazdagsággal, egyöntetűséggel és színességgel fejezték ki, hogy mit jelentett és jelent nekünk Kovács Géza. Jó lenne valamennyit idézni, ám a helyszűke ezt nem teszi lehetővé. Így hát – mindannyiuk elnézését kérve – csak kiragadott részletekre szorítkozhatunk.

Elsőül – a temetkezési vállalat képviselőjében – **Szilárd József** főiskolai adjunktus méltatta láttató teljességgel elhunyt sorstársunk életútját, annak páratlan hatékonyságát. Íme, néhány mondata! „Olyan pedagógus volt, aki képes volt egyenlően is foglalkozni tanulóival, aki nem hanyagolta el őket, aki meg tudta gyújtani előttük az igazság fátylóját, aki alkalmazkodni tudott lelkiületükhöz, aki teljes energiával igyekezett a tehetséget elősegíteni, aki megtanított megérteni, gondolkodni, ítélni és következtetni. (...) Kifinomult érzéssel rendelkezett, szerette a társaságot. (...) Mozgalmas élete ellenére képes volt biztosítani magánélete zavartalan nyugalomát. Nagyra értékelte az élet kellemes dolgait.”

A kollégák képviselőjében **Genzwein Ferenc** szólt, aki 1964-től esztendőknél át volt osztályrészese a Fazekas Mihály Fővárosi Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium testületében Géza munkásságának – vezető beosztásban, együttműködve a Fővárosi Pedagógiai Intézettel. Meghatottan elmondott szavait az elismerés, az emlékezés, a tanúságtétel és az öröklétséggel érzelmé telíti, megszólító hangvételével: „Nem az volt a fontos, hogy ki hol igazgató, igazgatóhelyettes, vezetőtanár vagy vezető-szakfelügyelő. Tudtuk, hogy egymásra vagyunk utalva. (...) Te a saját karizmáddal közelítettél az emberekhez. Feltetted a Fazekast, vigyáztál a lelkiállapotának a szintjére. Többet és többször beszéltél a tanárok, a tanulók értékeiről, mint hibáiról, mert jól tudtad, hogy a hibák folyamatos tudatosítása beszűkíti az embert, ezért konstruktív életérzést kínáltál nekik (...) Áhítatot, szüntelen vallató szándékot kaptunk tőled. Érezted és éreztetted, hogy az élet nem csupán kellemes viszonyok szövevénye, hanem olyan emberi viszonyokból fakadó tűz, amely néha éget is.”

Természetesen a tanítványok sem hiányoztak. Nevükben a matematikai és több más felsőfokú képzéssel rendelkező, ma is tevékeny újságíró, szerkesztő, közéleti munkát végző **Bárd András** idézte személyes hangvételrel a tanárt és barátot, Géza bácsit, aki – a 70-es érettségig – négy esztendőn át tanította nekik a magyart; ott is voltak szívesen a ravatalozóban. Néhány részlet az élményi hatást keltő emlékezéséből: „Nagy szerepe volt abban, hogy – bár mindnyájunk számára a matematika volt a legelső – osztályunkban értékké vált a jó értelemben vett »általános műveltség«, a humán kultúra iránti érdeklődés is. (...) És az iskolán kívül színházban, filmet nézve, zenét hallgatva vagy éppen osztálykiránduláson – már akkor is mintha nem is tanárunkkal, hanem barátunkkal lettünk volna, idősebb barátunkkal, de anyanál, aki mindig egyenrangúként kezelt bennünket, kíváncsi volt a véleményünkre, és örült, ha az övétől eltérő álláspontunkat színvonalasan meg tudtuk védeni. Aztán az érettségi után már tényleg barátok is lettünk. Különösen az utóbbi néhány évben időről időre összegyűltünk, mi osztálytársak, és ő, a tanárunk és barátunk (...) Még ilyenkor is tanultunk tőle, egy-egy új könyv vagy film értelmezésében, egy-egy politikai esemény megértésében segítettek világos meglátásai.”

Drága Gézánk földi hüvelyének a szóróparcella lett a végső nyughelye. De csak a testé. Bárd András sírbeszéde mottójául idézi Kosztolányi Dezső Halottak című versének kezdő sorait: „Volt emberek. / Ha nincsenek is, vannak még. Csodák. / Nem téve semmit, nem akarva semmit, / hatnak tovább. / Futók közt titokzatos megállók. / A mély, sötét vizekbe néma, lassú / hálók. / Képek, / már megdermedtek és örökre / szépek.”

Ő, Géza, immár mulhatatlanul így él!

(f. a.)

OLVASD ÉS ADD TOVÁBB!

A Pedagógusok Lapja internetes honlapunkkal (www.pedagogusok.hu) együtt szakszervezetünk tisztségviselőinek, tagjainak egyik legfontosabb információforrása. Minden PSZ-alapszervezethez (intézményhez) egy-egy példányban ingyen juttatjuk el, településenként egy címre postázva. Amennyiben több intézmény van egy településen, a helyi PSZ-szervezet terjeszti tovább a példányokat. Föltétlenül szükséges, hogy lapunkat minden intézményben késlekedés nélkül megkapja a PSZ-alapszervezet titkára. Az ő felelőssége pedig abban rejlik, hogy egyrészt maga gondosan elolvassa és számonként gyűjtse a lapot, másrészt igyekezzék azt minél több kollégával megismertetni. *Egyre több intézmény nevelőtestületi szobájában, könyvtári olvasótermében is hozzáférhető már lapunk. Jól bevált gyakorlat, ha egy-egy érdeklődést keltő, aktuális írás fénymásolata vagy a lapban olykor megjelenő miniplakát a hirdetőtáblára is kikerül. Jogszabálysértető, zöld PL-útmutatóban szereplő anyagainkat pedig tanácsos a PSZ-tisztségviselőnek és az intézményvezetőnek együttesen áttekinteni, megbeszélni. Így sokkal kevesebb félreértés, esetleges konfliktus adódik.*

Előfizetőinknek közvetlenül a megadott címre küldjük lapunkat. Az évi előfizetés díja 5% áfával 3.450 forint, amelyet egy összegben kérünk. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek elő, az egyéni érdeklődőknek pedig - megrendelő levelük alapján - csekket postázunk. Csak a befizetés megérkezését követően, utólag tudunk számlát küldeni.

Továbbra is szívesen fogadjuk a hirdetéseket a következő, változatlan fizetési feltételekkel: egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-fehérben) 80.000 forint, féloldalas 40.000, negyedoldalas 20.000 forint. Az apróhirdetés közlési ára: szavanként 40 forint. Minden egyes díjtételt 20 százalékos áfa terhel. A hirdetések beküldésének határideje: a megjelenési hónap 3. napja.

Köszönetnyilvánítás

A Történelemtanárok Egylete köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik a 2004. évi személyi jövedelemadójuk 1%-át – 173 019,- Ft-ot – a TTE részére ajánlották fel, ezzel segítve a történelemtanítás és a civilszerveződés ügyét. Az összeget a TTE portáljának fejlesztésére, működtetéséhez használtuk fel. Reméljük, segítőkészségükre a továbbiakban is számíthatunk.

Miklósi László elnök

Történelemtanárok Egylete, 1088 Bp., Múzeum u. 7.

Krétavásár!

Cégünk rendkívül kedvező áron kínálja importból származó pormentes és hagyományos krétáit:

Megnevezés	Bruttó ára
Pormentes színes szögletes cseh kréta 12 szál/doboz	240,-
Pormentes fehér szögletes cseh kréta 100 szál/doboz	480,-
Fehér szögletes kréta 100 szál/doboz	240,-
Színes szögletes kréta 12 szál/doboz	60,-
Színes szögletes kréta 100 szál/doboz	360,-
Fehér kerek kréta 12 szál/doboz	30,-

Érdeklődni lehet: Molnár Tamásnál 06-30-9330-319-es telefon-számon. Megrendelés 06-27-502-236 faxszámon.

A kiszállítás bruttó 4 800,- Ft-os megrendeléstől ingyenes!!

Timex Pen Kft. 2600 Vác, Vásár u. 1.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

A Pedagógusok Szakszervezetének hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: **Árok Antal**

Olvasószerkesztő: **dr. Fényi András**

Technikai szerkesztő: **Márfiné Bécsi Erika**

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10., Telefon/fax: 322-8464

Levélcíme: 1417 Budapest, Postafiók 11.

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája
1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Központi telefon: 322-8452-től 56-ig

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: psz@internet.hu

Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete. Évi előfizetési díj: 3.450,- Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI

A PSZ Országos Vezetősége 2006. január 23-i ülésén az oktató-nevelő munka, a pedagóguspálya presztízsének egyre súlyosbodó helyzete s az e téren szükséges tennivalók témaköre került megvitatásra. Az OV döntéséről ez oldal alján adunk részletes tájékoztatást. A testület határozott arról is, hogy az Európai Szakszervezeti Szövetség (ETUC-ETUCE) által 2006. február 14-én Strasbourgban szervezett demonstráción a PSZ képviseletében 45 fő vesz részt.

Végül Varga László elnök, Árok Antal és Szlankó Erzsébet alelnökök tájékoztatást adtak az országos érdekegyeztetés és szakszervezeti tevékenység aktuális kérdéseiről.

A Szakszervezeti Akadémia újra induló sorozatának első foglalkozására 2006. január 30-án a PSZ székházában került sor. Ennek keretében Gazsó Ferenc egyetemi tanár tartott előadást a rendszerváltással együttjáró társadalmi folyamatokról. A nagy érdeklődéssel kísért konzultáción – amelyen részt vett Szöllősi Istvánné, a PSZ korábbi főtitkára is – sokan mondták el véleményüket, fejezték ki egyetértésüket, illetve vitatkoztak az elmondottakkal.

A Köznevelési Politikai Tanács (KÖPT) 2006. január 17-i ülésén véleményezte a 2006/2007-es tanév rendjéről szóló, a tankönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről szóló OM-rendelettervezeteket. Végül megvitatta az enyhe fokban értelmi fogyatékos tanulók oktatását végző általános iskolai tagozatok tevékenységéről szóló OKÉV-jelentést. Ehhez az anyaghoz a PSZ Gyógypedagógiai Tagozata írásban tett észrevételeket.

A Köznevelési Érdekegyeztető Tanács (KÖÉT) alapszabályának módosításával kapcsolatban az alágazat reprezentatív és nem reprezentatív szakszervezetei 2006. február 1-jén a PSZ székházában megbeszélésen vettek részt. Az alapszabályt a KÖÉT soron következő ülésén vitatják meg, és remélhetőleg jóváhagyják.

Az Országos Köznevelési Érdekegyeztető Tanács (OKÉT) a szakszervezeti oldal kezdeményezésére 2006. február 2-én ülésezett. Megtárgyalták a 13. havi illetményre vonatkozó jogszabályokkal és a kifizetés egyes kérdéseivel, az adóelőleg levonásával, az átmeneti szabályokkal kapcsolatos problematikus kérdéseket. (Lásd lapunk 10. oldalán.)

Tagozatról tagozatra

A PSZ Óvodai Tagozata 2006. január 26-án Makár Barnabásné elnökletével ülésezett. Az őszi balatonföldvári országos intézőbizottsági értekezleten elkezdett téma továbbtárgyalását tűzte napirendjére. Kőpatakiné Mészáros Mária, az OKI tudományos munkatársa „Kézfogások a gyermekért, az értelmes holnapért” címmel a sajátos nevelési igényű gyermekeknek az oktatási-nevelési folyamatban való részvételéről – ennek kapcsán az integrációról és a szegregációról – beszélt. Kitért mindezek személyi, tárgyi és strukturális vonzatára, a szemléleti változás szükségletére szakmai és társadalmi téren egyaránt. Nemzetközi gyakorlatokat ismertetett, összehasonlította hazánk és az EU országainak e témakörben fellelhető adatait. Beszélt a munkát segítő és gátló jogi szabályokról. Mégpedig oly módon, hogy az óvodát az oktatás alapintézményeként, az ott folyó pedagógiai munkát pedig a későbbiekben ráépülő oktató-nevelői tevékenység pilléréként határozta meg. Úgy fogalmazott, hogy az előadás címében jelzett kézfogások, a segítő kezek keresése és szakmán belüli megtalálása (óvoda, általános iskola, közép- és szakiskola), éppen e pillére alapozottan érheti el – reményeink szerint egyre sikeresebben el is éri –, hogy az óvodába került, hátránnyal induló kismber azonos eséllyel startoló fiatalként kerülhessen ki a közoktatás intézményeiből. J. O.

A PSZ Ifjúsági Tagozatának Intézőbizottsága 2006. február 2-án ülésezett, amelyen Árok Antal és Szlankó Erzsébet, a PSZ alelnökei tájékoztatást adtak az aktuális érdekvédelmi-szakszervezeti ügyekről, az előttünk álló feladatokról: többek között a köznevelési-szakszervezeti vezetőképzésről, az áprilisi oktatási világhét programjáról, a területi ifjúsági tagozat létrejöttének folyamatáról. Ezt követően dr. Selmeciné dr. Csordás Mária, a PSZ Országos Irodájának vezető jogtanácsosával konzultációt folytattak a jogszabályváltozások és a jogalkalmazás időszerről kérdéseiről. Végül az intézőbizottság áttekintette és ütemezte ez évi feladatait.

A pedagóguspálya presztízse

A Pedagógusok Szakszervezete Országos Vezetősége 2006. január 23-i ülésén Bán Mihály, a PSZ Veszprém városi-körzeti titkárának előterjesztésében megtárgyalta „Az oktató-nevelő munka, a pedagóguspálya presztízsének egyre súlyosbodó gondjai, az e téren lehetséges és szükséges szakszervezeti tennivalók” című anyagot. A nevelési-oktatási intézmények mindennapi gondjaival foglalkozó előterjesztésben szó esett a gyerekek és szülők iskola (óvoda) iránti szemléletének változásáról, a tanuláshoz való újfajta hozzáállásról, az intézményekbeli fegyelmi helyzetről, az eszközteneliségről. Széles körű és élénk vitát követően az országos vezetőség a következő, e témára vonatkozó feladatokat fogalmazta meg:

- 2006 februárjában a területi vezetők irányításával, a PSZ-tisztségviselők közreműködésével országos problémalista készül, melyet szakszervezetünk közlése.
- A PSZ országos honlapjára (www.pedagogusok.hu) felkerül az „Egy szeg miatt a patkó elveszett” című vitaanyag, amelyre várjuk a kollégák észrevételeit, javaslatait.
- Az Országos Vezetőség a problémák megoldására irányuló javaslatokat összegzi, és ezek alapján kezdeményezi a vonatkozó jogszabályok módosítását.
- Megteremtjük annak a feltételeit, hogy a PSZ tagjai ilyen jellegű konfliktusok jogi kezelésében tanácsot, szükség esetén jogi képviseletet kapjanak.
- Megkeressük azokat a partnereket, akik a megoldások megtalálásában együttműködőként szóba jöhetnek (szervezetek, intézmények, közéleti személyiségek, pedagógiai szakemberek).
- Áttekintjük – illetve kezdeményezzük – az intézmények belső (kiemelten: fegyelmi) helyzetére irányuló kutatásokat.
- A PSZ az elektronikus kommunikáció lehetőségeinek kihasználásával továbbfejleszti azt a rendszert, amely lehetővé teszi, hogy a jelentős oktatásiügyi változások tervezetéről az oktatásban dolgozók teljes köre időben értesülhessen, és erről véleményt nyilváníthasson („oktatási hőmérő”).
- E tárgykörben körültekintő előkészítést követően a PSZ oktatási kerekasztalként véleménycserét szervez.
- A figyelem felkeltése érdekében egységes közleménnyel keressük meg a sajtót, kezdeményezzük sajtótájékoztatókat, tv- és rádióműsorok, stúdióbeszélgetések megtartását a témáról az országos és a helyi médiában.

E témakörben internetes honlapunk (www.pedagogusok.hu) Fórum rovatán várjuk kollégáink észrevételeit, javaslatait!

PÉLDAMUTATÓ NYUGDÍJAS-EGYÜTTMŰKÖDÉS

A PSZ Országos Nyugdíjasválasztmányának Intézőbizottsága január 18-án ünnepélyes együttes ülést tartott az „Életet az Éveknek” Klubszövetség elnökségével, amelyen a két szervezet közötti együttműködési megállapodást írták alá.

A partnerszervezet részéről *Mihály János* alelnök, a mi részünkről *Szabó Zoltán* elnök köszöntötte és mutatta be egymásnak az ülés résztvevőit, valamint ismertette a szervezetek tevékenységét, méltatta az együttműködés fontosságát.

Az Együttműködési Megállapodás című dokumentum kimondja: „Az együttműködés keretében a két szervezet (...) célja, hogy fejlesztésük érdekében országos, megyei és helyi együttműködést kezdeményezzenek, mindkét szervezet teljes függetlenségének és önállóságának megtartása mellett (...).

A két fél közös fórumok szervezésével, közös nyilatkozattételekkel felhívja a figyelmet az idős emberek gondjaira, problémáira. Ezekben a kérdésekben együtt léphetnek fel a hivatalos szervek, a média, a társadalom vonatkozásában. Közös ajánlásokat fogalmaznak meg az időseket, nyugdíjasokat érintő egészségügyi, szociális, egyéb problémák megoldásához.”

A dokumentum külön fejezetben összegzi az együttműködés keretében a klubszövetség által vállalt kötelezettségeket:

Üdülési lehetőségeket nyújt a PSZ nyugdíjasainak, rendezvényeire meghívja az érdeklődőket, havonta megjelenő Hírlevél c. lapjában helyet biztosít választmányunk közleményeinek, bevonja tagjainkat az általa szervezendő szabadegyetemek, előadások, konferenciák, fórumok szervezésébe, lebonyolításába. Stb.

A PSZ ONYV vállalásai is önálló fejezetet alkotnak:

A saját kezelésű üdülőiben – szabad kapacitás esetén – felkínálja a klubszövetség tagságának az igénybevétel lehetőségét; vállalja, hogy a klubszövetség rendezvényeiről tájékoztatja a PSZ nyugdíjasait, felhívja a partnerszervezet figyelmét a PSZ sport- és kulturális rendezvényeire, esetenként helyet biztosít a klubszövetség megmozdulásainak. Stb.

A kapcsolatot a két szervezet között *Mihály János* alelnök és *Szabó Zoltán* elnök tartja, akik kézjegyükkel hitelesítették az együttműködési dokumentumot. (Sajnos a klubszövetség elnöke, *dr. Hegyesiné Orsós Éva* nem vehetett részt a találkozón fontos hivatalos elfoglaltsága miatt.)

Az Együttműködési Megállapodás aláírásán *Arok Antal*, a PSZ alelnöke is jelen volt, aki rövid beszédében hangsúlyozta az összefogás fontosságát mindkét szervezet nyugdíjas tagságának a szempontjából. Kijelentette, hogy számíthatnak a PSZ mindenkor támogatására.

Rágyanszky Györgyné, az ONYV titkára

MEGÚJULT A VODAFONE PSZ-TAGSÁGI TARIFACSOMAGJA – DÍJMENTES PSZ-TAGOK KÖZÖTTI BESZÉLGETÉS!

2006. február 20-tól az alábbi új opciókat igényelheti a PSZ-tarifacsomag mellé:

- **PSZ-flottán belüli díjmentes beszélgetés (Zárt Felhasználói Csoport opció)**
Ha megvásárolja a Zárt Felhasználói Csoport opciót (havidíj: 480 Ft), akkor a szintén ezzel az opcióval rendelkező PSZ-tagokkal belföldön bármikor 0 forintos percdíjért beszélhetnek egymással telefonon.
Így akár családjával vagy barátaival is 0 forintért beszélhet, ha részükre is vásárol PSZ-tarifacsomagot!
- **Választott Vezetékes Körzet opció**
Egy választott vezetékes körzetet **9,6 Ft-os** percdíjjal hívhat minden időben. Havidíj: 480 Ft
- **SMS 30 és SMS 100 opció**
Havidíj: SMS 30: 360 Ft, **30 db** normál díjas SMS-küldést tartalmaz.
SMS 100: 1 200 Ft, **100 db** normál díjas SMS-küldést tartalmaz.

Az opciók havonta igény szerint módosíthatók. Ezeket a már meglévő tagok is igényelhetik, illetve új vásárlásnál megrendelhetők. A részletekről érdeklődjön egyre bővülő értékesítési hálózatunkban vagy a www.vodafone.hu honlapon!

Az opciós díjak az alap havidíjon (1 800 Ft+ÁFA, amely lebeszélhető) felül, havonta fizetendők, és nem lebeszélhetők. **Az egyes opciók megrendelése a 1270-es számon vagy az üzletekben lehetséges.** A Zárt Felhasználói Csoport opció a flottához és a szervezethez tartozó előfizetések összességére vehető igénybe.

A Választott Vezetékes Körzet Opció havonta, igény szerint módosítható. Az SMS 30 és 100 opció esetén a fel nem használt SMS-ek a következő hónapra nem átvihetők.

A tarifa egyéb, jelenleg érvényben lévő feltételei változatlanok maradnak.

A havidíjas előfizetés megvásárlásakor az ügyfelek előzetes hitelképesség-vizsgálaton vesznek részt. A vizsgálat eredményétől függően Társaságunk óvadékot jogosult kéri az előfizetői szerződés megkötéséhez. Ez az óvadék a későbbiekben jóváírásra kerül, a jóváírást követő számlák nagyságának függvényében. PSZ-tagsági kedvezményes előfizetés két éves hűségnyilatkozat aláírásával köthető. Egy PSZ-tag legfeljebb 4 kedvezményes előfizetést, ill. készüléket vásárolhat, azaz egy előfizető legfeljebb 4 kedvezményes előfizetéssel rendelkezhet egyidejűleg, azok megkötésének időpontjától függetlenül. Amennyiben csak SIM-kártyát vásárol, a későbbiekben élhet márkaboltjaink egyikében a kívánt akciós készülék megvásárlásának lehetőségével. A Vodafone fenntartja a fenti ajánlat előzetes bejelentés nélküli felfüggesztésének, illetve megszüntetésének, továbbá az akciós feltételek egyoldalú módosításának jogát. **Jelen ajánlat kizárólag a PSZ-tagok részére érvényes, abban az esetben, ha rendelkeznek érvényes PSZ-tagkártyával.** A szolgáltatás nyújtásának és igénybevételének egyéb feltételeire a Vodafone általános szerződési feltételei az irányadóak.

Kedvezményes gépkocsi-vásárlási akció PSZ-tagoknak

Közeledik a tavasz, ami az új gépkocsi-vásárlások évszaka is. Bizonyára sok PSZ-tag is foglalkozik ilyen tervekkel. Nekik próbál segíteni a MAKASZ úgy, hogy a legnépszerűbb autótípusokra tendert ír ki. Ezek az *első körben a Suzuki, Skoda, Opel és a Ford típusok.*

A projektben a PSZ-MAKASZ-kártyával rendelkezők vehetnek részt, a vásárolni kívánt gépkocsi típusának és fajtájának megadásával. Jelentkezni on-line a www.makasz.hu weboldalon lehet, de erről le lehet tölteni a jelentkezési lap nyomtatható változatát is. Az akcióban való részvétel díjtalan, és semmiféle kötelezettséggel nem jár a PSZ-tag számára. **Jelentkezési határidő: 2006. február 28.**

Ezután történik az ajánlatkérés a kereskedőktől. A bejelentkezett PSZ-tagokat 2006. április 3-án e-mailben tájékoztatjuk a kapott

ajánlatokról. Nekik 10 napjuk van, hogy döntsenek arról: élni kíván-e az ajánlattal vagy sem (nem vásárlásról, hanem szándéknyilatkozatról van szó). Tíz nap elteltével a megmaradt keretet nyilvánossá tesszük a www.makasz.hu weboldalon, ahol bárki, aki rendelkezik tagkártyával, élhet az ajánlattal a megadott darabszámmal.

Mivel az autók nagy része várhatóan részletfizetéssel kerül értékesítésre, így a finanszírozásra is tendert írunk ki, melyről bővebben szintén a www.makasz.hu weboldalon olvashat.

A tervezett projekt sikeres végigvitele biztosítja, hogy megrendelőként fellépő PSZ-tagok minden lehetséges piaci akciós árnál kedvezőbben, a **flottavásárlás különleges előnyeit élvezve** juthassanak új gépjárműhöz.

KÖZOKTATÁSUNK A SZÁMOK TÜKRÉBEN

Egyik múlt év végi oktatási fórumon vita kerekedett a pedagógusok létszámáról a Pénzügyminisztérium képviselője és a PSZ alelnöke között. Ezt követően egy összeállítást küldtünk dr. Katona Tamás államtitkárnak, amelyre hamarosan megérkezett a reagálás is. Minderre szükségessé vált a viszontválasz, hiszen ugyanazok a számok a József nádor térről mást jeleznek, mint a Városligeti fasorból nézve. Ez bizonyos tekintetben természetes: a PM és a PSZ álláspontja e kérdésekben sohasem volt és sohasem lesz azonos. Ugyanakkor a korrekt és intenzív véleménycserének a körültekintő döntés-előkészítés szempontjából fontos szerepe lehet. Úgy véljük, hogy a vita a pedagógusok szélesebb körének érdeklődését is felkelti, ezért közreadjuk e dokumentumokat.

A magyarországi demográfiai helyzet, a születések számának folyamatos csökkenése közismert. Mindezt jól mutatják a nevelési-oktatási intézmények gyermek-, tanulólétszám-adatai. A változásokat a legteljesebben az általános iskolai tanulók számának alakulása fejezi ki, hiszen a tankötelezettség az ide járó korosz-

tályokra vonatkozik. Az óvoda és a középiskola tekintetében ez nem áll fenn. (A 18 éves korig tartó tankötelezettség ugyanis csak az 1998/99. tanévben induló általános iskolai első osztályosoktól kezdődött. Ők most a 2005/2006-os tanévben nyolcadik osztályosok.)

Óvodás gyermekek, tanulók száma a közoktatásban

Tanév	Óvoda	Általános iskola	Szakiskola	Speciális szakiskola	Gimnázium	Szakközépiskola	Összesen
1990/1991	391 950	1 177 612	222 204	3 152	142 247	217 787	2 154 952
1995/1996	400 527	992 766	172 599	5 367	186 671	261 838	2 019 768
2001/2002	342 285	947 037	126 367	6 631	223 474	292 646	1 938 440
2002/2003	331 707	933 171	126 768	7 200	232 399	287 074	1 918 319
2003/2004	327 508	912 959	126 673	8 147	239 086	292 305	1 906 678
2004/2005	325 999	890 551	126 908	8 369	238 850	290 139	1 880 816

Forrás: OM

Főállású pedagógusok száma a közoktatásban

Tanév	Óvoda	Általános iskola	Szakiskola	Speciális szakiskola	Gimnázium	Szakközépiskola	Összesen
1990/1991	33 635	96 791	11 287	127	10 246	12 656	164 742
1995/1996	32 320	93 035	11 399	439	12 912	15 772	165 877
2001/2002	32 327	90 294	7 982	801	16 845	19 450	167 699
2002/2003	31 550	89 035	8 425	880	17 128	19 955	166 973
2003/2004	31 392	89 784	8 647	1 069	17 675	20 804	169 371
2004/2005	30 704	87 116	8 577	1 113	17 816	20 756	166 082

Forrás: OM

Az általános iskolások összlétszáma több évtizeden át jelentősen meghaladta az egymilliót. Az 1960/61-es tanévben 1 495 203, az 1970/71-es tanévben 1 165 345, az 1980/81-es tanévben 1 213 404, az 1990/91-es tanévben pedig 1 177 612 volt. Az 1995/96. tanévben csökkent először egymillió alá. A 2004/2005. tanévben pedig már kilencszázezer alá süllyedt. A közoktatás teljes keresztszámát tekintve, közel sem ilyen mérvű a csökkenés, hiszen a közép fokú oktatás expanziója, az, hogy az adott korosztály egyre nagyobb hányada járt középiskolába, jelentősen ellensúlyozta az általános iskolás korosztály fogyását. Amíg az 1980/81-es tanévben 124 618 gimnáziumi és 208 952 szakközépiskolai tanuló volt, az 1990/91-es tanévben ezek a számok 142 247-re és 217 787-re emelkedtek. E növekedés a 2003/04-es tanévig még nagyobb ütemben, töretlen lendülettel folyt. Ekkor 239 086 gimnazista és 292 305 szakközépiskolai diák volt, miközben a szakiskolai tanulók létszáma mintegy háromezer fővel kevesebb lett. Az előző tanévben már a középfok egészében is a létszámcsökkenés jelei mutatkoztak. A folyamatos növekedés tendenciája megfordulni látszik. Az általános iskolából felkerülő egyre kisebb létszámú korosztályok ugyanis a középfok expanziós lehetőségeit csökkentik. A 0. évfolyamok általános bevezetése, a tankötelezettség 18 évre való kiterjesztése majd néhány év múlva jelent valami plusz lehetőséget. Ennek következtében a pedagógus-álláshelyek csökkenése az elmúlt másfél évtized ingadozásai után (164-169 ezer között) most egyértelművé válik.

A pedagógusok létszámának alakulását a tanulólétszámok és az oktatási rendszer változásának tükrében lehet értékelni. A mindenkorai pénzügyminiszter és némelyik oktatási miniszter ugyanis a globális létszámok összevetése alapján mondta és mondja, hogy csökkent a gyermeklétszám, a pedagóguslétszám pedig változatlan maradt. Sőt egyre többen vannak. Sokszor állítják ezt a versenyszféra tulajdonosi képviselői is, akik szerint túl sokat költünk az oktatásra, s emiatt magasak a vállalkozók adóterhei. A számok viszont egyértelműen azt mutatják, hogy az elmúlt másfél évtizedben az óvodában, az általános iskolában és a szakiskolában, ahol a gyermeklétszám csökkent, a pedagóguslétszám is kisebb-nagyobb ingadozásokkal ugyan, de

fogyott. Ma mintegy háromezerral kevesebb óvónőt, tízezerrel kevesebb általános iskolai pedagógust foglalkoztatnak, mint 1990-ben. Igaz, hogy a középiskolákban dolgozó tanárok száma eközben több mint tizenötezerrel nőtt. Mindez természetszerűen összefügg a magyar közoktatás átstrukturálódásával. A hazai közoktatási rendszer átalakulását, az intézményhálózat helyzetét nem ismerők körében persze ott vannak a további érvek: az óvodások száma 17%-kal csökkent, az óvónők pedig csak 9%-kal vannak kevesebben, illetve az általános iskolás korosztály létszáma 25%-kal, a pedagógusok száma pedig mintegy 10%-kal kisebbedett. A középiskolák esetében ez az arány 47% és 68%, csak nem csökkenésben, hanem növekedésben. Tehát túl sok pedagógust foglalkoztatnak – mondják egyre többen. Mindezek nem tudják vagy nem akarják tudni, hogy a településeink jelentős része egy óvodát, egy iskolát tart fenn évfolyamonként egy csoporttal, osztállyal. Itt nem lehet intézmény-, illetve csoportösszevonással „kezelnit” a gyermeklétszám-csökkenést, és a tizenöt fős osztályba is ugyanannyi pedagógus kell, mint a huszonöt fősbe. Ugyanakkor az intézményrendszer átalakulása (egyházi, magán- és alapítványi iskolák sokaságának létrejötte), a közoktatási törvény különböző időszakokban bekövetkezett módosításai is több pedagógus foglalkoztatását tették szükségessé. [Ez alól kivétel a legutóbbi módosítás, amely több kötelező foglalkoztatási előírást (pl. gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok) a fenntartó döntésére bízott, ami nyilvánvalóan a pedagógusok létszámának csökkenése irányába hat, és éppen azokon a településeken szünteti meg ezeket a státusokat, ahol a legnagyobb szükség lenne rájuk.] Azzal is kevesen számolnak, hogy a modernizálódó közoktatás két legdinamikusabban fejlődő s leglátványosabban változó szegmense az idegen nyelv és az informatika tanítása, s az ehhez szükséges csoportbontások is több pedagógus alkalmazását igénylik. Az egyre inkább szükségessé váló felzárkóztató foglalkoztatások (az elmúlt másfél évtizedben ugyanis jelentősen nőtt a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos tanulók aránya) is mind több fejlesztő pedagógust, gyermek- és ifjúságvédelemmel foglalkozó nevelőt igényelnek.

Árok Antal

További számadatok a PM összeállításában

Tisztelt Alelnök Úr! A pedagóguslétszámok alakulásával összefüggő elemzését köszönettel vettem. A leírtakhoz kapcsolódva szeretném megvilágítani álláspontomat a vitatott kérdésben.

A megküldött elemzés szerint is, a közel másfél évtizedes időszakban jelentős gyermek- és tanulólétszám-csökkenés volt a közoktatás intézményrendszerében. Ez a folyamat, úgy tűnik, nem állt meg, bár várhatóan lassulni fog.

Igaz, hogy emellett a közoktatás jelentős tartalmi és szerkezeti módosuláson ment át, amely a pedagógusfoglalkoztatási igényeket a középiskolai oktatás irányába viszi, és igaz az is, hogy a közoktatásban részt vevő

korosztályhatárok szélesedtek. Ezek azonban csak részben okai az egyébként feleslegessé váló pedagógusok továbbfoglalkoztatásának.

Nem indokolja a szakmai feladatszerkezet és szemléletváltozás az 1990/1991–2003/2004-es tanévek között a nevelés, oktatás minden szintjén az osztályok átlagléttségének csökkenését, az egy pedagógusra jutó gyermek- és tanulólétszámok csökkenését. Ezek az indoklatlan fajlagos mutatóvisszaesések nemcsak az egy alapfokú oktatási intézményt fenntartó kistérségeknek mutathatók ki, hanem jellemzően a nagyobb települések által fenntartott középfokú oktatási intézményeknek is. Ezt a következő táblázat szemlélteti.

A közoktatásszervezés főbb mutatóinak alakulása az 1990/1991–2003/2004-es nevelési évek, tanévek között

Intézménytípus	Osztályok, csoportok száma (db)		Átlagos osztály-, csoportlétszám (fő)		1 pedagógusra jutó gyermekek, tanulók száma (fő)	
	1990/1991	2003/2004	1990/1991	2003/2004	1990/1991	2003/2004
Óvoda	16 161	14 791	24,2	22,1	11,7	10,4
Általános Iskola	51 981	45 808	22,4	19,9	12,2	10,2
Szakiskola	7 852	5 435	28,7	24,2	17,5	13,9
Gimnázium	3 988	6 581	30,9	28,9	13,9	13,5
Szakközépiskola	4 547	9 327	30,9	26,5	17,2	14,1
Összesen	85 439	81 942	24,3	22,1	13,0	11,3

Előbbieket oka véleményem szerint a magyarországi iskolahálózat alakulásának költséghatékonyságot messze figyelmen kívül hagyó módja:

- Az ország 2704 településén 1623 olyan általános iskola működik, amelyek az átlagos létszáma 132 fő. Ezekben az iskolákban 210-220 ezer gyerek tanul, az összes általános iskolás 1/4-e. A 100 fő alatti iskolák közül 306 iskolában felső tagozat is működik, itt az átlagos létszám 73 fő. A 100 fő alatti 626 iskolából 320 olyan iskola van, ahol csak alsó tagozaton tanítanak, itt az átlagos létszám 24 fő.

- Általában is, de a középfokú oktatási intézményeket tekintve jellemző az intézmények szétforgácsoltsága, amely a '90-es évektől bekövetkezett: a gimnáziumoknál a 321 intézmény helyett 728, a szakközépiskoláknál 513 helyett 894 intézmény, illetve feladatellátási hely működik. Ez magával vonta az egy intézményre jutó tanulólétszámok csökkenését itt is. A gimnáziumokban átlagosan az 1990/1991. tanévi 385 fővel szemben a 2003/2004-es tanévben már csak 262 fő az intézményi átlagléttség. A szakközépiskolákban ugyanez a mutató 328 főről 277 főre csökkent.

A közoktatási intézmények, feladatellátási helyek és a gyermek-, tanulólétszám alakulása az 1990/1991. és 2003/2004. tanévekben

Intézmény-típus	Mutatók	1990/1991	2003/2004
Óvoda	intézmények száma (db)	4 718	4 611
	gyermeklétszám (fő)	391 950	327 508
	1 óvodára jutó gyermeklétszám (fő)	83	71
	intézmények száma (db)	3 723	3 748
Általános iskola	gyermeklétszám (fő)	1 166 076	909 769
	1 iskolára jutó gyermeklétszám (fő)	313	243
	intézmények száma (db)	417	491
	gyermeklétszám (fő)	222 204	123 457
Szakiskola	1 iskolára jutó gyermeklétszám (fő)	533	251
	intézmények száma (db)	49	131
	gyermeklétszám (fő)	3 152	8 147
	1 iskolára jutó gyermeklétszám (fő)	64	62
Gimnázium	intézmények száma (db)	321	728
	gyermeklétszám (fő)	123 427	190 447
	1 iskolára jutó gyermeklétszám (fő)	385	262
	intézmények száma (db)	513	894
Szakközépiskola	gyermeklétszám (fő)	168 445	247 622
	1 iskolára jutó gyermeklétszám (fő)	328	277
	intézmények száma (db)	9 741	10 603
	gyermeklétszám (fő)	2 027 254	1 806 950
Közoktatási intézmények összesen	1 iskolára jutó gyermeklétszám (fő)	213	170

A pedagógusok terhelése, a velük szembeni elvárások is befolyásolják a létszámok alakulását. A pedagógus heti kötelező óraszámok, a „letanított” órák száma is szerepet játszik a gazdasági hatékonyság, a munkaerő-kapacitások célszerűsége megítélésében. E tekintetben nemzetközi összehasonlításban különösen az általános iskola felső

tagozatos és középfokú oktatásban maradnak el a tanítási óraszámaink, azaz nálunk egy pedagógus sokkal kevesebbet áll a katedrán, mint az OECD országokban általában.

Pedagógusok nettó tanítási ideje a 2003/2004. tanévben egyes európai OECD-országokban

Egyes OECD-országok	Nettó tanítási idő (óra)		
	Ált. iskola 1-4. évf. (külföldön 1-6. évf.)	Ált. iskola 5-8. évfolyamok*	Gimnázium, szakközépiskola 9-12. évf.
Belgium (flamand)	797	712	668
Cseh Köztársaság	772	614	586
Dánia	640	640	560
Finnország	684	599	556
Franciaország	900	626	602
Görögország	780	629	629
Hollandia	930	750	750
Írország	915	735	735
Lengyelország	637	637	637
Luxemburg	774	642	642
Németország	782	735	684
Norvégia	741	656	524
Olaszország	792	594	594
Portugália	783	626	580
Skócia	950	893	893
Spanyolország	880	564	548
Szlovákia	656	656	627
Országok átlaga (Magyarország nélkül)	789	665	637
Magyarország	777	555	555
Összes OECD-ország átlaga (tengerentúli országokkal)	795	701	661

* Beleértve a nyolc évfolyamos gimnázium 5-8., és a hat évfolyamos gimnázium 7-8. évfolyamait is.

Végül ki kell emelni azt is, hogy a felsőoktatás nem vette tudomásul a tanulók számának csökkenéséből következő pedagógusigény-mérséklődést. A vizsgált időszak alatt a pedagógusképzésben részt vevő hallgatók száma mintegy 80%-kal emelkedett. A 2002/2003-as tanévben csak a nappali pedagógus képzetségük közül közel 8 ezer fő szerzett diplomát. Ugyanakkor a jelenleg – vitatottan – túlbujánzó pedagóguslétszám megtartásához is csak 4-5 ezer fő utánpótlásra lenne szükség. (Kétségtelen, hogy a pedagógus végzettségük egy

része más területen folytat jövedelemszerző tevékenységet, de komoly gond, hogy a friss diplomások elhelyezkedési lehetőségei már korlátozottabbak.)

Pedagógus képzettségű hallgatók (fő)

Hallgatók száma	1991/1992	2002/2003
Hallgatók száma összesen	38 844	69 932
Ebből nappali	28 837	40 795
Végzett hallgatók száma	9 797	13 505
Ebből nappali	6 549	7 853*

* Diplomát szerzett

Véleményem szerint a közoktatás megszervezésében lévő alapvető problémáról van szó a nevelés, oktatás minden szintjén. Az ország gazdasági ereje, jövedelmi helyzete nem hagyható figyelmen kívül a közszolgáltatások megszervezésénél. Nem adhat a költségvetés (az állam) kitöltetlen csekket az egyes helyi, körzeti igények szerint alakított intézmény és szolgáltatási rendszer „kistafirozásához”. Ez nem jelenti azt, hogy az államnak nem kell segítenie a hátrányos térségek, települések feladatellátását, vagy figyelmen kívül hagyhatná a gyermekek – a felnövekvő nemzedék – érdekeit a tanulási kötelezettség teljesítése, a tanulási szabadság vagy az esélyegyenlőség biztosítása terén.

Azért kapnak például prioritást a támogatásokban a kistélepkül-

sek, hogy a kisgyermek, a 6-10 éves tanuló és szülei ne viseljenek aránytalan terhet az iskoláztatás miatt, azaz ne kelljen utazniuk távolabbi iskolába. Mentális szempontokból ez mindenképpen fontos, azonban mára a szakmapolitika is belátja, hogy a gazdasági hatékonysághoz a szakmai színvonal kétségessége vagy romlása is társul a kisiskolák egy részében. Ezt a folyamatot muszáj megállítani, illetve megfordítani, hiszen hosszabb távon a gyermek, tanuló érdeke, hogy korszerű tudást szerezzen, a társadalmi beilleszkedéshez széles körű szocializációs impulzusok érvén.

Megértem, hogy fájdalmas és sok személyes sérelemmel jár az intézményrendszer elmozdítása, azonban mind a gazdasági törvényszerűségek miatt, mind a minőségi szakmai munka elvárásához, a gyermekek, tanulók számára egy korszerűbb, a gazdasági hatékonyság javulásával már fejlesztési pályára állítható intézményrendszer működtetését kell megcélozni. Ezt a közoktatásban a bemeneti és kimeneti iskolafokozatok követelményeinek koordinálásával, az intézményrendszer ennek megfelelő integrációjával, a pedagógusoktól magasabb szakmai hatékonysági elvárásokkal, a közoktatás megszervezőitől (fenntartóitól) pedig gazdaságosabb, racionálisabb döntésekkel együttesen és konszenzus alapján lehet elérni.

Mindezek megfontolását is javasolom az ágazat helyzetével kapcsolatos munkavállalói érdekképviseleti álláspont kialakításánál.

Tisztelettel: Dr. Katona Tamás államtitkár

A számok és ami mögöttük van

Tisztelt Államtitkár Úr! Köszönöm összeállításunkkal kapcsolatos észrevételeit. Engedje meg, hogy a múlt év decemberében küldött levelére néhány észrevétellel reagáljak. Az Önök adatai sok olyan problémakörre világítanak rá, amelyeket a mi véleményünk szerint is sokoldalúan elemezni, értékelni kell éppen azért, hogy a döntések szakmailag és pénzügyileg is megalapozottak legyenek. Természetesen a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) elsősorban a munkavállalói szempontok, érdekek alapján vizsgálja a közoktatás helyzetét, és ennek megfelelően igyekszik befolyásolni az országos és a helyi döntéseket. Mindez azonban nem azt jelenti, hogy a jelenlegi viszonyok, az intézményrendszer konzerválása törekünk, s nem tartjuk szükségesnek a változásokat, hiszen a különböző jelenségek éppen ezeket sürgetik. Egyre inkább az a meggyőződésünk, hogy nem szabad csak az éves költségvetések szűkkörű alkujára szorítkozni, hanem hosszú távra kiható, a közoktatás fenntartási, finanszírozási rendszerét, sőt az egész közigazgatást átfogó reformra van szükség. Az erre vonatkozó kezdeményezéseket a PSZ a Települési Önkormányzatok Szövetségével (TÖOSZ) együtt az oktatási miniszternek átnyújtva már korábban (2003-ban) megtette. Azt reméljük, hogy ezekre a generális változásokra a következő kormányzati ciklus elején, körültekintő elemzésekre támaszkodva kerül sor. Fontosnak tartjuk ugyanakkor azt is, hogy e döntések ne csupán pénzügyi gazdasági megfontolások alapján szülessenek, hanem kellő súllyal szerepeljenek a szakmai, oktatáspolitikai szempontok is.

Az oktatási rendszer hatékonyságát nem szabad csupán forint és létszám alapján megítélni. Ez jóval összetettebb, sok tényezőtől függő problémakör. A hatékonyság fogalma gyakran igen eltérő, esetenként egymásnak ellentmondó értelemben fordul elő az oktatásról szóló vitákban. Sokszor az oktatás eredményessége vagy minősége szinonimájaként jelenik meg ez a kifejezés, máskor a kiadások csökkentésének eufémisztikus megfogalmazására szolgál, pedig egyikkel sem azonos. A mi véleményünk szerint a hatékonyság nem a ráfordítások mennyiségét és nem is az eredményességét jelöli, hanem a kettő egymáshoz való viszonyát. Azaz mennyire költjük el jól, mennyire használjuk eredményesen az oktatásra szánt pénzt. Levele alapján úgy vélem, hogy e tekintetben nincs vitánk.

Jól tudjuk, hogy a költségvetési források mindig meghatározzák az oktatás mozgásterét. Ám e terület nagyobb hatékonysága nem egyszerűen kevesebb pénz elköltését jelenti, hiszen az oktatás ún. belső hatékonysága (a diákok teljesítményének összevetése a kiadásokkal) nagymértékben függ a különböző feltételektől, mindenekelőtt a diákok összetételétől. Tehát nemcsak létszám kérdése a költség és a hatékonyság, hanem a hátrányos helyzet függvénye is. Márpedig köztudott, hogy a jelentős gyermeklétszám-csökkenéssel ellentétes irányban folyamatosan növeke-

dett a hátrányos helyzetű gyermekek aránya. Ma már országosan meghaladja a 25%-ot.

Az alacsony szociális státusú családokban nevelkedő gyermekek iskolán kívüli környezete pedig kulturálisan, szellemileg nagyon ingerszegény, miközben gyakran az otthoni nyugodt tanulás feltételei is hiányoznak. Egyre több család számára okoz gondot az oktatáshoz közvetlenül (tankönyvek, taneszközök, utaztatás) vagy közvetve (ruházkodás, étkeztetés) kapcsolódó kiadások fedezetének előteremtése. *E kormányzati ciklus jelentős lépése volt a rászorulóknak ingyenes tankönyvvel való ellátása, ingyenes étkeztetése. Mindez az oktatás hatékonysága szempontjából fontos tényező, ám jelentősen növelte az oktatási ágazat kiadásait. Úgy véljük, hogy ezt alapvetően szociális jellegű és nem direkt oktatási költségként kellene elszámolni.*

A hátrányos helyzetűek problémaköre még a „nagyon költségigényes” pedagóguslétszámmal is összefügg. Nemcsak azért, mert ilyen tanulói közösségekben több speciálisan képzett pedagógusra van szükség, hanem azért is, mert az egész napos foglalkozásoknak, a napközinek, illetve a kollégiumoknak is rendkívül fontos szerepe van a felzárkóztatásban. Az OM hivatalos adatai szerint a 2004/2005-ös tanévben az általános iskolai tanulók 33,7%-a (299 008 fő) vett igénybe napközis ellátást. Ez mintegy 12 ezer pedagógus státust igényel. Mindez növeli a pedagógusfoglalkoztatási igényt, és „rontja” a pedagógus-tanuló-arányszámot, ami a 2004/2005-ös tanévben az általános iskolában 10,2 volt. Amennyiben az általános iskolai 87 116 pedagóguslétszámból levonjuk a napközis nevelőket, úgy az egy pedagógusra jutó gyermeklétszám 11,9-re emelkedik. Mindez a nemzetközi összehasonlításoknál is figyelembe veendő, hiszen például Németországban vagy Nagy-Britanniában az általános iskolás korosztály alig, illetve sokkal kisebb arányban vesz igénybe egész napos ellátást. Ugyanilyen jellegű összevetést a kollégiumok, bentlakásos intézmények tekintetében is megtehetünk.

Torz szemlélet az is, ha csak a tanórak számát tekintjük, és mind a hatékonyság, mind a tanulók túlterhelése miatt igyekszünk azt csökkenteni. A hátrányos helyzetű tanulókat nem a különórak, hanem az utca, esetleg a galeri várja. Számukra nem az információdömping miatt kell az iskolában eltöltött időt növelni, hanem életvezetési, szocializációs szempontból nélkülözhetetlen az egész napos iskolai elfoglaltság. Természetesen ez csak akkor hozza meg a társadalom által jogosan elvárt eredményeket, ha mindennek megfelelő személyi és tárgyi feltételei léteznek. Közoktatásunk egyik legnagyobb csapdája az, hogy éppen ott, ahol a legnagyobb szükség lenne az iskola szociokulturális, hátránycsökkentő munkájára, ott tudják a legkevésbé finanszírozni ezt az iskolafenntartó önkormányzatok. Ezáltal tovább nyílik a „közoktatási olló”. A szegény települések (ahol a legmagasabb a hátrányos helyzetűek aránya) rossz

személyi és tárgyi feltételekkel rendelkező iskolái és a gazdagabb települések jobb lehetőségeket biztosító iskolái között egyre nő a különbség, az előbbie kárára.

Az egyenlőtlenségek csökkentése véleményünk szerint nemcsak méltányossági szempontból lenne kívánatos, hanem jelentős hatékonyságjavítási lehetőséget is jelentene. Ehelyett viszont azt tapasztaljuk, hogy éppen a nehéz helyzetű településeken adnak ki olyan utasítást az önkormányzatok az intézményvezetőknek, hogy a források hiánya miatt „szüntessenek meg két pedagógus-álláshelyet” anélkül, hogy a feladatok csökkentek volna vagy a szakmai törvényi kötelezettségek teljesítésére tekintettel lennének. (A 2006. évi helyi költségvetések előkészítésével kapcsolatban nap nap után kapunk ilyen jelzést.)

A késlekedő közigazgatási, finanszírozási, intézményfenntartási reform leginkább a kistélepeket, az általuk működtetett iskolákat juttatja egyre rosszabb helyzetbe. Hiszen a létszámalapú finanszírozás, a demográfiai helyzet alakulása, az egyre csökkenő központi költségvetési támogatás, saját bevételek szűkös volta ellehetetleníti ezeket. A kistérségi társulásokról szóló törvény megteremt ugyan az összefogás lehetőségét, és ösztönző finanszírozási forrásokat is eredményez, ám az elmúlt másfél év e jogi konstrukció nagyon sok nehézségét is feltárta, ami számtalan helyi, kistérségi konfliktushoz, a pozitív folyamatokat hátráltató, nehezen megszűrhető, esetenként helytelen döntésekhez vezet. Ezen a területen is gyakori jelenség, hogy a szakmai szempontok a pénzügyi nézetek mögé szorulnak.

De nem csak a kistélepeken elképzelhetetlen a magyar közoktatás gondjainak megszüntetése, hatékonyságban is érzékelhető fejlesztése, átfogó (nem csak a közoktatási törvényt érintő) reformok, beruházások nélkül. Mielőbb felül kell vizsgálni a nevelési-oktatási intézmények fenntartásának, finanszírozásának, szakmai irányításának, ellenőrzésének rendszerét is. A szükséges módosításokat a következő kormányzati ciklus elején meg kell tenni. Együttal meg kell teremteni a szakmai törvények, előírások megsértése esetén az intézményfenntartókkal szemben a hatékonyabb szankcionálási lehetőségeket.

Véleményünk szerint a nemzetközi összevetéseket is körültekintően kellene kezelni. Mindenképpen figyelembe kell venni a hazai sajátosságokat akár a létszám, akár a költségek, akár a pedagógus-munkaidő tekintetében. A szociális jellegű kiadásokat pedig nem az oktatási költségekhez kellene sorolni. A gyermekek intézményben töltött idejével együtt kellene kezelni a pedagóguslétszámokat.

A pedagógusok nettó tanítási idejét (nemzetközi összevetés szerint szintén ebben is hátul kullogunk) a pedagógus teljes feladatkörével együtt szükséges kezelni, összevetni. A magyar pedagógusok nemzetközi összehasonlításban viszonylag kisebb kötelező óraszámával azaz az összefüggésbe hozható, hogy nálunk minimális az asszisztencia, a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítők száma. Az általános iskolában 3 474, a gimnáziumokban 471, a szakközépiskolákban 597. A nevelő-oktatómunkát közvetlenül segítők aránya tehát az általános iskolában nem éri el a 4%-ot, a gimnáziumban és szakközépiskolában pedig 3%

alatt áll. (Ez az arány a sajátos helyzet miatt csupán az óvodában magasabb, ahol a 30 704 óvodapedagógus mellett 16 413 a nevelő munkát közvetlenül segítő dada dolgozik.) Az OECD-országokban ez az arány az alap- és középfokú oktatásban sokkal magasabb, mint nálunk. Tehát a magyar pedagógusnak a tanóra előkészítésével, technikai és egyéb kiegészítő feladatokkal sokkal több időt kell eltöltenie, mint osztrák vagy francia kollégájának. Nem beszélve a tanítási órákon kívüli munkaköri feladatokról, amelyeket a közoktatási törvény 1. sz. melléklete részletesen szabályoz. Mindez különösen a csúcsidőben, a kötelező órákkal együtt gyakran túllépi a heti 40 órát is. (Az is igaz, hogy hivatástudat és kontroll nélkül e sajátos helyzettel vissza is lehet élni.) Ebből következik, hogy a nemzetközi összehasonlítások során erre is tekintettel kell lenni, nem csak a tanítási órák számára.

Tudjuk, hogy e tekintetben még hiányosak a nemzetközi adatok. Ezért a PSZ kezdeményezéssel él nemcsak az Európai Szakszervezeti Szövetség Oktatási Bizottságánál, hanem az Európai Bizottság oktatási biztosánál is. Reméljük, hogy néhány éven belül realisabb összehasonlításokat tehetünk.

A hatékonyság problémakörére visszatérve, természetesen szólni kell az ún. *külső hatékonyságról is, amelyet a kiadások és diákok későbbi munkaerő-piaci helyzete (elhelyezkedési esély, kereset) alapján ítélhetünk meg.* Alapvető kérdés, hogy oktatási rendszerünk vajon a munkaerőpiacon leginkább hasznosítható tudás, illetve iskolai végzettség megszerzésére fordítja-e a rendelkezésre álló forrásokat. E területen a szakképzés és a diplomástúlképzés tekintetében különösen sok problémával találkozunk. Ennek néhány részletkérdésére most csak a pedagógusképzés szempontjából térek ki. Az Önök által is közölt szám adatok valóban jól érzékeltek, hogy ezen a területen is diplomástúlképzés van. Nem véletlen, hogy a munkanélküli frissdiplomások körében a pedagógusoké a legnagyobb arány (mintegy 1/3 rész). Nyilvánvaló, hogy a felsőoktatás s benne a pedagógusképzés reformja valamelyest kezelni fogja ezt a problémát, ám ennek hatása csak később lesz érzékelhető.

Az előző időszak és napjaink jelentős problémája az is, hogy a pedagógusképzést, különösen a főiskolai szintű leginkább azok a diákok választják, akik az átlagnál gyengébb eredményt értek el a középiskolában. A főiskolát végzettek pedig nagyobb arányban választják a tanári hivatást, mint az egyetemi diplomát szerzők. A negatív szelekciós folyamat hosszú ideje tart, és veszélyezteti az oktatás eredményességét és hatékonyságát is. Mindez persze nem jelenti azt, hogy csupán tehetségtelen ember kerül a pedagóguspályára. Hiszen a viszonylag kevés, e területen elhelyezkedni tudó fiatal óvónő, tanító, tanár között jónéhányan elhivatottsággal és tehetséggel végzik munkájukat. Közülük szakszervezetünk ifjúsági tagozataiban sokan tevékenykednek. Ám a felvázolt jelenség létező folyamat, amely természetesen összefügg a finanszírozási problémákkal, a pedagógusok élet- és munkakörülményeivel.

Árok Antal alelnök

Egyenes út az egyetemre!?

A középfokú oktatási intézmények diákjainak a jelentkezési lapokat 2006. február 15-ig kell beadniuk. Rövid idő állt rendelkezésre, hogy alaposan áttekintsék a felsőoktatás új képzési kínálatát. El kell dönteniük, milyen intézményt és alapszakokat válasszanak, illetve emelt vagy középszintű érettségire tegyenek-e a sikeres továbbtanulás érdekében. Mindez egy átalakuló, sok újdonságot tartalmazó rendszerben nem egyszerű feladat. Az érettségire való jelentkezés időpontja is 2006. február 15. Ez a dátum azért is fontos, mert a felsőoktatási intézmények a felvételi tájékoztatóban előírják, hogy a kötelező érettségi tantárgyakon túl még milyen tantárgyból kell sikeres érettségi vizsgát tenni ahhoz, hogy felvételt nyerjen valaki az adott oktatási intézménybe.

A felvételi tájékoztatókban új bolognai rendszerű szakok jelennek meg. Eltűntek a szakcsoportok, és helyettük képzési területek, képzési ágak, alapszakok és szakirányok szerepelnek. Az elmúlt év végén megjelent Felvételi tájékoztató sajnos sok hibával és hiányossággal látott napvilágot. Ezért 2006. január hónapban pótlólagos kiadványt jelentetett meg az Oktatási Minisztérium.

Bolognai folyamat, egységes európai felsőoktatási tér. Olyan fogalmak ezek, amelyekről bizony nem sokan tudják pontosan, mit is

jelentenek valójában. A legtöbb középiskolában persze igyekeznek gondot fordítani a kellő tájékoztatásra, minden segítséget megadnak, hogy az érdekeltek eligazodjanak a „bolognai” folyamatban.

Az Oktatási Minisztérium, az Országos Közoktatási Értékelési és Vizsgaközpont (OKÉV), valamint a Felvételi Információs Szolgálat (FISZ) is számos tájékoztató fórumot tartott erről. Az interneten (www.om.hu; www.fisz.hu; www.okev.hu), valamint a szaklapokban is jól hasznosítható anyagok jelennek meg, mégis a szülők szinte alig tudnak valamit a felsőoktatásban várható változásokról. Az intézményválasztásban egyetemi ranglisták, tavalyi érettségi statisztikák, közép- és emelt szint aránya és teljesítése, és különböző ponthatárok találhatók kiindulópontként.

Tehát korántsem vannak diákjaink és szüleik könnyű helyzetben, amikor a jövőbeni életpályáról, a foglalkozások jövőjéről döntenek. A szakok, a követelmények, az elvárások és feltételek olyan gyorsan változnak, születnek, fejlődnek, hogy hosszabb távra tervezni, jósolni igen nehéz. *A leggyakoribb kérdés azonban az, hogy mennyit ér majd a diploma? Kire vagy kikre lesz leginkább szükség a hazai, illetve az európai munkaerőpiacon, amelyekhez a pályaválasztás alapján eljut a fiatal?*

Dr. Pataki Mihály,

a PSZ intézményvezetői Tagozatának elnöke

KI KICSODA A PSZ ORSZÁGOS VEZETŐSÉGÉBEN

Szakszervezetünk Elnökségének tagjait már korábban bemutatottuk. Hagyományainkat folytatva, a Pedagógusok Lapja által nyújtott lehetőségeket kihasználva egy-egy riport keretében a PSZ országos bizottságainak, tagozatainak elnökeit és regionális vezetőit vesszük sorra újabb sorozatunkban. Ezúttal dr. Kis Attilánét (sz. Sobor Ilona Anna) szólaltatjuk meg, aki 1947. március 24-én született Nagylókon. Matematika-földrajz szakos középiskolai tanári diplomáját 1971-ben szerezte meg, 1965 óta tagja szakszervezetünknek. A dunaújvárosi Rosti Pál Gimnázium, Általános és Szakképző Iskola igazgatója, közoktatásvezető, felnőttoktatási szakértő, 2002 óta PSZ-tisztségviselő, a PSZ Felnőttoktatási Tagozatának elnöke, és részt vesz az országos vezetés munkájában is.

– **A szülői ház, az iskola többnyire meghatározzák pályánkat, életünket. Milyen útravalót kapott szüleitől, iskolától, tanáraitól, milyen élmények, milyen hatások játszottak szerepet abban, hogy a pedagógus, az oktatás érdekeiért következetesen kiálló szakszervezeti vezető lett?**

– Szerencsésnek mondhatom magamat, mert a kérdésben felsorakoztatott minden szereplő ugyanabba az irányba hatott! Édesapám alapítója annak az iskolának, melyet immáron kilenc éve igazgatok, és melyben az egyetem elvégzése óta dolgozom. Így hát számomra ez nemcsak munkahely, hanem súlyos örökség, mellyel nem bánhatok tékozló módon. Osztályfőnökeimet – kivétel nélkül – példaképeimnek tekinthetem. Volt aki magatartási, viselkedési mintákat adott. Volt aki önértékelésem, követelményrendszeremet, értékítéletemet határozta meg. Volt olyan, aki a munkaszervezés területén szolgált használható mintákkal. Mindannyian el tudták hitetni velem, hogy eredményeket csak közös erőfeszítések árán érhetünk el a jövőm érdekében.

Általános és középiskolai osztályaim meghatározó részét Dunaújvárosban végeztem. Az iskola követelményeit otthon a támogató környezet szigorúan számon kérte. Nekünk húgommal együtt, aki ma egy másik városi középiskola igazgatója, nem lehetett bíráltni, kritizálni tanítóinkat, módszereiket, mert őket és azokat feltétlen tisztelet övezte. Ez döntően meghatározta magatartásunkat, az idősebbeknek, a tanultabbaknak, a tudásnak elismerését.

Az egyetemen olyan tudós professzorokkal találkozhattam, akiknek már a neve is tiszteletet parancsolt. Hogy csak néhányat említsek: Kalmár, Leindler, Szőkefalvi-Nagy a matematikusok közül, vagy Jakucs, Tóth József akiknél a földrajzot hallgattam. Róluk aztán a vizsgák, szigorlatok szorításában kiderült, hogy nemcsak tudósok, hanem a szó legigazibb értelmében emberek, így hát meg is szeretttük őket.

Legjobb tanítom azonban Édesapám volt, aki igazgatóm lett végzésem után. Ha lehet, még szigorúbban bánt velem, mint gyerekkoromban, nekem nem nézhetett el semmit. Sokat tanultam Tőle, hiszen tizenöt évig még együtt dolgozhattunk, mint főnök és beosztott. Embersége, tisztessége, bánásmódja, bárkiről legyen is szó, példát jelent ma is számomra. Munkabírása, amivel publikációi háttérét feltérképezte, amivel az iskolát a hazai felnőttoktatás bázisává tette, kitarátása az újabb és újabb kísérletek megszervezésében, elkötelezettsége a nevelés-tanítás és minden jó ügy iránt, engem is, de családunk minden tagját befolyásolta.

És aki még ma is segít azon az úton maradni, amin Édesapám elindított. Édesanyám, aki csak tiszteletbeli pedagógus, de éppúgy, mint a helyi főiskolán tanító férjem, minden problémámat meghallgatja és azok megoldásában tanácsal lát el.

És bár a szakszervezetben dolgozókat legtöbbször elsősorban a társaik érdekében tevékenykedő emberekként fogalmazzák meg, de számomra legalább olyan fontos az ügy, az embernevelés! Ezért vállaltam és végzem elkötelezetten a PSZ-ben munkámat.

– **Az elmúlt időszakban a felnőttképzés és a szakképzés az oktatás „slágertémájává” vált. Számtalan probléma megoldása, ezzel összefüggő feladat elvégzése vár az e területen dolgozó pedagógusokra, vezetőkre. Összegezze e téren szerzett tapasztalatait. Melyek a legsürgősebb tennivalók? A PSZ Felnőttoktatási Tagozatának milyen kezdeményezései, lehetőségei vannak ebben a körben?**

Részben örülök, részben egy kicsit sért is ez a megközelítés! Örülök annak, hogy a felnőttek az oktatás homlokterébe kerültek, de ugyanakkor bánt is az, hogy amit jómagam és sokan mások évtizedek óta sikeresen gyakorlunk, mégsem kap elismerést. Sokan úgy beszélnek erről a területről, mint aminek nincsenek módszerei, nincsenek felkészült szakemberei, nincsenek terepei. Pedig csak fel kell lapozni néhány pedagógiai lexikont, és rögtön kiderülne, hogy ez óriási tévedés! Azokban a dolgozók iskoláiban, melyek 1945 után nagy számban arra jöttek létre, hogy a felnőtt lakosság tudásdeficitjeit mérsékeljék és a rendszerváltásig sok százezer embernél

mobilitási csatornáként szolgáltak, kimunkáltattak a módszerek, és kiképződtek az andragógia szakemberei is! Az önkormányzatok többségénél azonban az 1990-es évektől kezdve megkérdőjeleződött ennek a feladatnak fontossága, ill. az anyagi megfontolások előtérbe kerülésével rossz értelmű takarékságból lemondtak róla vagy vállalkozásokkal látatják el a felnőttek képzését. Pedig ha meggondoljuk, hogy az országban több, mint 5000 felnőttképző létezik, akkor valószínűen nem lehet ez rossz üzlet!

A megfelelő korosztályok igen nagy része még mindig nem rendelkezik befejezett általános iskolai végzettséggel, és jelentős azok száma, akik a szakiskolákból, középiskolákból hullnak ki. Az ő feltérképezésük lenne a legnagyobb feladat! Hogy akkor, amikor olyan lehetőségek nyílnak meg akár a Munkaügyi Központok, akár a regionális képzők előtt, amelyek ezeknek a rétegeknek segíthetnének, utánuk lehessen nyúlni! Mint az Országos Felnőttképzési Tanács tagja, sajnos gyakran tapasztalom, hogy hiába állnak rendelkezésre milliók, milliárdok, nem hasznosulnak! Hihetetlennek tűnhet nekünk, akik az oktatásban mindig pénziánnyal küzdünk, hogy a képzésre szánt pénz egy részét évről évre nem sikerül elkölteni! A feladat tehát az anyagi eszközök ésszerűbb, méltányosabb elosztása, ill. az iskolák további alkalmazkodása lehet területünkön. Hogy minél több iskola akkreditáltan vállalkozzon a felnőttek oktatására, képzésére!

A Felnőttoktatási Tagozat igyekezett összegyűjteni azokat a szakembereket, akik évtizedek óta a terület meghatározó iskoláiban jelentős szerepet játszottak az elmúlt évek változásaihoz igazodó szerkezetek, képzési formák kialakításában. Szinte állandó kapcsolatot tartva értesítjük egymást a helyi szinten bekövetkező változásokról, továbbképzéseken veszünk részt, melyek tanulságaival felvértezve keresünk a felmerülő problémákra választ. Megismerjük egymás iskoláit, rendezvényeit, tanítványait. Bemutató foglalkozásokon bővítjük módszertárunkat, készíttünk felnőttokra írt szemléltetőeszközöket.

Minden médiaszereplési lehetőséget megragadva adunk hírt tevékenységünkről, a felnőttek oktatásának, képzésének fontosságáról. Rendkívül fontos a leendő résztvevőket megismertetni a lehetőségekkel! Számunkra nem csak most vált jelentőssé az élethosszig tartó tanulás (LLL), hiszen amióta ezen a területen dolgozunk, hangoztatjuk, csak a terminológiák változnak időről időre. Korábban permanens tanulásról beszélünk. Ez sem új dolog, új feladat tehát!

– **Melyek érdekvédelmi munkájának a legfontosabb helyi, területi és országos tanulságai? Hogyan ítéli meg a szakszervezeti munka jelenlegi lehetőségeit, jövőjét? Milyen módon, milyen irányban fejlesztené tovább a PSZ tevékenységét?**

– Nem dicsekedhetem nagy eredményekkel! Arra azonban büszke vagyok, hogy Dunaújvárosban a 41 éve működő intézmény több mint 10 000 embernek adott általános vagy középiskolai végzettséget! Hangsúlyozom: nem csak bizonyítványt, nem csak osztályzatokat, hanem tudást, emberséget, tisztességet, önbecsülést. Értékeket!

Bízom abban, hogy a következő önkormányzati képviselőtestület is lesz olyan bölcs, hogy a ma is több mint 1 000 embert közvetlenül tanító és mintegy 100 embernek munkát nyújtó, a felnőttoktatási kísérleteknek ma is helyet adó intézmény részvételére igényt tart!

Merem remélni, hogy PSZ OV tagjai között egyre többen ismerik fel és ismertetik fel a felnőttoktatásban rejlő lehetőséget, és a fogyó gyereklétszám miatt kiesett munkalehetőséget ezen a területen használják fel! Felkészítik iskoláikat ezekre a feladatokra!

Hogy a felnőttképzés és -oktatás feltételeit sikerül közelíteni egymáshoz!

A szakszervezetek jövője és lehetőségei összefüggnek a szervezetszámmal. Azt gondolom, kifejezetten árt a szétaprózottság, ami a pedagógusok szervezeteit is jellemzi az utóbbi években. Részben ennek tulajdonítom azt, hogy nem tudjuk erőteljesebben artikulálni érdekeinket, elismertetni azt a társadalom számára igen fontos munkát, amit végzünk.

In memoriam DR. KOVÁCS GÉZA

Január 30-án vettünk fájdalmas búcsút a Fiumei úti sírkert (Kerepesi temető) ravatalozójában **dr. Kovács Gézá**tól, aki életének 77. esztendejében, január 4-én elhunyt. Neve sokakéval azonos, de az ő életútja páratlanul egyedi, lévén az elmúlt század második felének szellemi „mindenese”. Ha pályafutásának állomásait csak nagyjából megemlíjük, menetrendi fejezette válnak: a tanárságtól kezdve a PSZ központjában betöltött érdekvédelmi munkásságán át a különféle (gimnáziumban, minisztériumban, TIT-ben, külföldi ösztöndíjasok képzésében, filmgyártásban, nemzetközi kapcsolatokban) teendők ellátásáig, nyugdíjas korában pedig ismét a középiskolai tanárság vigasztaló vállalásáig terjed a bízást „több embernyi” sorsa.

És a sírkerti szertartás híven tükrözte, hogy a létezés folyamatát lezáró állomás – könnyekkel fátolozottan ugyan – a tisztelgés, a hála, a rokon-kollégális-tanítványi szeretet sugaraival a naplementei fényességet ragyogtatja.

A végtszűsségen elhangzott beszédek, melyeket a gyászolók sokasága hallgatott – köztük ott volt a PSZ központjának képviselőjében, a búcsú virágsokrával **Árok Antal** alelnökünk –, találó gazdagsággal, egyöntetűséggel és színességgel fejezték ki, hogy mit jelentett és jelent nekünk Kovács Géza. Jó lenne valamennyit idézni, ám a helyszűke ezt nem teszi lehetővé. Így hát – mindannyiuk elnézését kérve – csak kiragadott részletekre szorítkozhatunk.

Elsőül – a temetkezési vállalat képviselőjében – **Szilárd József** főiskolai adjunktus méltatta láttató teljességgel elhunyt sorstársunk életútját, annak páratlan hatékonyságát. Íme, néhány mondata! „Olyan pedagógus volt, aki képes volt egyenlően is foglalkozni tanulóival, aki nem hanyagolta el őket, aki meg tudta gyűjtani előttük az igazság fátylóját, aki alkalmazkodni tudott lelkiületükhöz, aki teljes energiával igyekezett a tehetséget elősegíteni, aki megtanított megérteni, gondolkodni, ítélni és következtetni. (...) Kifinomult érzéssel rendelkezett, szerette a társaságot. (...) Mozgalmas élete ellenére képes volt biztosítani magánélete zavartalan nyugalomát. Nagyra értékelte az élet kellemes dolgait.”

A kollégák képviselőjében **Genzwein Ferenc** szólt, aki 1964-től esztendőn át volt osztályrészese a Fazekas Mihály Fővárosi Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium testületében Géza munkásságának – vezető beosztásban, együttműködve a Fővárosi Pedagógiai Intézettel. Meghatottan elmondott szavait az elismerés, az emlékezés, a tanúságtétel és az öröklétséggel érzelmé telíti, megszólító hangvételével: „Nem az volt a fontos, hogy ki hol igazgató, igazgatóhelyettes, vezetőtanár vagy vezető-szakfelügyelő. Tudtuk, hogy egymásra vagyunk utalva. (...) Te a saját karizmáddal közlekedtél az emberekhez. Feltetted a Fazekast, vigyáztál a lelkiállapotának a szintjére. Többet és többször beszéltél a tanárok, a tanulók értékeiről, mint hibáiról, mert jól tudtad, hogy a hibák folyamatos tudatosítása beszűkíti az embert, ezért konstruktív életérzést kínáltál nekik (...) Áhítatot, szüntelen vallató szándékot kaptunk tőled. Érezted és éreztetted, hogy az élet nem csupán kellemes viszonyok szövevénye, hanem olyan emberi viszonyokból fakadó tűz, amely néha éget is.”

Természetesen a tanítványok sem hiányoztak. Nevükben a matematikai és több más felsőfokú képzéssel rendelkező, ma is tevékeny újságíró, szerkesztő, közéleti munkát végző **Bárd András** idézte személyes hangvételrel a tanárt és barátot, Géza bácsit, aki – a 70-es érettségig – négy esztendőn át tanította nekik a magyart; ott is voltak szívesen a ravatalozóban. Néhány részlet az élményi hatást keltő emlékezéséből: „Nagy szerepe volt abban, hogy – bár mindnyájunk számára a matematika volt a legelső – osztályunkban értékké vált a jó értelemben vett »általános műveltség«, a humán kultúra iránti érdeklődés is. (...) És az iskolán kívül színházban, filmet nézve, zenét hallgatva vagy éppen osztálykiránduláson – már akkor is mintha nem is tanárunkkal, hanem barátunkkal lettünk volna, idősebb barátunkkal, de ugyanakkor mindig egyenrangúként kezelt bennünket, kíváncsi volt a véleményünkre, és örült, ha az övétől eltérő álláspontunkat színvonalasan meg tudtuk védeni. Aztán az érettségi után már tényleg barátok is lettünk. Különösen az utóbbi néhány évben időről időre összegyűltünk, mi osztálytársak, és ő, a tanárunk és barátunk (...) Még ilyenkor is tanultunk tőle, egy-egy új könyv vagy film értelmezésében, egy-egy politikai esemény megértésében segítettek világos meglátásai.”

Drága Gézánk földi hüvelyének a szóróparcella lett a végső nyughelye. De csak a testé. Bárd András sirbeszéde mottójával idézi Kosztolányi Dezső Halottak című versének kezdő sorait: „Volt emberek. / Ha nincsenek is, vannak még. Csodák. / Nem téve semmit, nem akarva semmit, / hatnak tovább. / Futók közt titokzatos megállók. / A mély, sötét vizekbe néma, lassú / hálók. / Képek, / már megdermedtek és örökre / szépek.”

Ő, Géza, immár mulhatatlanul így él!

(f. a.)

OLVASD ÉS ADD TOVÁBB!

A Pedagógusok Lapja internetes honlapunkkal (www.pedagogusok.hu) együtt szakszervezetünk tisztségviselőinek, tagjainak egyik legfontosabb információforrása. Minden PSZ-alapszervezethez (intézményhez) egy-egy példányban ingyen juttatjuk el, településenként egy címre postázva. Amennyiben több intézmény van egy településen, a helyi PSZ-szervezet terjeszti tovább a példányokat. Föltétlenül szükséges, hogy lapunkat minden intézményben késlekedés nélkül megkapja a PSZ-alapszervezet titkára. Az ő felelőssége pedig abban rejlik, hogy egyrészt maga gondosan elolvassa és számonként gyűjtse a lapot, másrészt igyekezzék azt minél több kollégával megismertetni. *Egyre több intézmény nevelőtestületi szobájában, könyvtári olvasótermében is hozzáférhető már lapunk. Jól bevált gyakorlat, ha egy-egy érdeklődést keltő, aktuális írás fénymásolata vagy a lapban olykor megjelenő miniplakát a hirdetőtáblára is kikerül. Jogszabálysértető, zöld PL-útmutatóban szereplő anyagainkat pedig tanácsos a PSZ-tisztségviselőnek és az intézményvezetőnek együttesen áttekinteni, megbeszélni. Így sokkal kevesebb félreértés, esetleges konfliktus adódik.*

Előfizetőinknek közvetlenül a megadott címre küldjük lapunkat. Az évi előfizetés díja 5% áfával 3.450 forint, amelyet egy összegben kérünk. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek elő, az egyéni érdeklődőknek pedig - megrendelő levelük alapján - csekket postázunk. Csak a befizetés megérkezését követően, utólag tudunk számlát küldeni.

Továbbra is szívesen fogadjuk a hirdetéseket a következő, változatlan fizetési feltételekkel: egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-fehérben) 80.000 forint, féloldalas 40.000, negyedoldalas 20.000 forint. Az apróhirdetés közlési ára: szavanként 40 forint. Minden egyes díjtételt 20 százalékos áfa terhel. A hirdetések beküldésének határideje: a megjelenési hónap 3. napja.

Köszönetnyilvánítás

A Történelemtanárok Egylete köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik a 2004. évi személyi jövedelemadójuk 1%-át – 173 019,- Ft-ot – a TTE részére ajánlották fel, ezzel segítve a történelemtanítás és a civilszerveződés ügyét. Az összeget a TTE portáljának fejlesztésére, működtetéséhez használtuk fel. Reméljük, segítőkészségükre a továbbiakban is számíthatunk.

Miklósi László elnök

Történelemtanárok Egylete, 1088 Bp., Múzeum u. 7.

Krétavásár!

Cégünk rendkívül kedvező áron kínálja importból származó pormentes és hagyományos krétáit:

Megnevezés	Bruttó ára
Pormentes színes szögletes cseh kréta 12 szál/doboz	240,-
Pormentes fehér szögletes cseh kréta 100 szál/doboz	480,-
Fehér szögletes kréta 100 szál/doboz	240,-
Színes szögletes kréta 12 szál/doboz	60,-
Színes szögletes kréta 100 szál/doboz	360,-
Fehér kerek kréta 12 szál/doboz	30,-

Érdeklődni lehet: Molnár Tamásnál 06-30-9330-319-es telefon-számon. Megrendelés 06-27-502-236 faxszámon.

A kiszállítás bruttó 4 800,- Ft-os megrendeléstől ingyenes!!

Timex Pen Kft. 2600 Vác, Vásár u. 1.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

A Pedagógusok Szakszervezetének hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: **Árok Antal**

Olvasószerkesztő: **dr. Fényi András**

Technikai szerkesztő: **Márfiné Bécsi Erika**

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10., Telefon/fax: 322-8464

Levélcím: 1417 Budapest, Postafiók 11.

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája

1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Központi telefon: 322-8452-től 56-ig

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: psz@internet.hu

Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete. Évi előfizetési díj: 3.450,- Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

Az EU soros elnöke: Ausztria

2006. első félévében az unió soros elnöki feladatait Ausztria látja el. Az elnökség az eddigi nyilatkozatok szerint márciusig szeretné véglegesíteni a 2007-2013-as uniós költségvetés számait. Ausztria EU-elnöksége alatt törekedni fog az európai gazdaság versenyképességének javítását célul tűző lisszaboni stratégia megvalósítására. Az osztrák tervek között szerepel az európai alkotmányozási folyamat újraindítása is.

Ebben a félévben kerül napirendre a munkavállalók szabad mozgásának kérdése is. Az új EU-tagállamok munkavállalóival szemben korlátozásokat alkalmazó országoknak ugyanis május 1-ig kell nyilatkozniuk arról, a következő három évben is korlátozni kívánják-e a munkaerőpiacukhoz való hozzáférést. Az osztrákok szeretnék, ha 2006-ban sikerülne lezárni a munkaidő-irányelvvel kapcsolatos tárgyalásokat is. Az Európai Parlament, mint ahogy arról előző számunkban is írtunk, február közepén tárgyalja a szolgáltatásokról szóló uniós irányelveket. Az Európai Szakszervezeti Szövetség (ETUC) ehhez kapcsolódóan február 14-én demonstrációt szervez, amelyen a PSZ is részt vesz.

Az EU-tagországok előre meghatározott sorrendben, hat hónapon át látja el az Európai Unió Tanácsának soros elnökségét. Ausztria ezt a 2005 júniusa és decembere között elnöklő Nagy-Britanniától vette át, és 2006 második félévére Finnországnak adja majd tovább. Bécs 1998 második félévében már betöltötte ezt a funkciót, 2019 első félévében fog ismét sorra kerülni. *Magyarország 2011 első felében, Belgium és Lengyelország időszaka között lesz az unió soros elnöke.*

A hónap névnapja: Zsuzsanna

A Zsuzsanna név eredete: shus-hannah (héber). Jelentése: bájos, fehérliliom. Névnap: február 19., augusztus 11.

Zsuzsanna intelligens, eszes, türről pattant teremtés. Kislánykorától kezdve hangsúlyozottan emancipált, független szellemű, öntudatos és önérzetes. Tisztességes mások iránt és megköveteli, hogy hozzá is így viszonyuljanak. Szereti a társaságot, mégis inkább távolságtartó. Szűk baráti köre van, ahová csak egy-egy olyan ember kerülhet be, aki megüti a mércét. Kulturált, igényes, mindenben az elitet, a minőséget keresi: drága ruhák, márkás illatszerek, magas életszínvonal. Elegáns, tiszta foglalkozást választ, többnyire az egészségügyben vagy a szépségápolásban. Impulzív természetű, kiegyensúlyozatlanul temperamentumos; hirtelen hangulatváltozások jellemzik. Nagyon kedves, de szörnyen tud haragudni is, főleg ha valaki nem a szájaize szerint cselekszik. Akaratos, nem szeret alkalmazkodni; saját elvei, szempontjai a fontosabbak. Otthonában mindig rendet és tisztaságot tart, még akkor is, ha nem ér rá. Varázslatos gyorsasággal rendbevigja a háztartást – igaz, rakaskodik is a korszerű eszközökhöz. A szerelemben nem szűzies, amint a liliomról gondolnánk: tüzes, szenvedélyes, alkalmasint merészen kezdeményez, sokszor domináns és birtokló. *Zsuzsa* higgadtabb és kiegyensúlyozottabb, inkább az oktatás vagy a média területén találjuk meg.

Lorántffy Zsuzsanna magyar fejedelemszökevény (1600k.-1660) I. Rákóczi György erdélyi fejedelem hitvese volt. A rendkívül művelt és intelligens, mélyen vallásos asszony igen sokat tett az oktatási intézmények felvirágoztatásáért Sárospatakon, Debrecenben, Nagyvárádon és más városokban. Megosztotta férjével roppant uradalmaik gazdasági vezetésének gondját. Rákóczi György hadjárata idején hadakat fogadott, gondoskodott az ellátmányról, a várak felügyeletéről és a foglyokról. Templomokat emelt, a lelkesek dotációjához is hozzájárult. Nagy terjesztője volt a könyvnyomtatásnak; maga is kiadott egy könyvet „Moses és a prophéták” címmel.

A pedagógusok és szülők figyelmére

egyaránt számít a *Mentor* című oktatási, egészség- és életmódmagazin, mely hű tükröt nyújt az iskola, a kultúra, a mindennapi élet időszerű eseményeiről. Hasznos kiegészítője tankönyvkritikai melléklete, a *Támpont*, valamint a negyedévenként megjelenő *Támasz* című, szülőknek szóló oktatási és nevelési melléklet. Szerkesztőség: 1054 Bp. Kálmán Imre u. 16. II. em. 4/a. Tel./fax: 269-2730.

Politikai kavalkád

A köztársasági elnök 2006. április 9-ére írta ki az országgyűlési képviselőválasztásokat. A választási kampány most már hivatalosan is megkezdődött. A politikai ellenségképpel, a lejárató kampánnyal kapcsolatos elnöki intelmek nem igazán érződnek. Bizonyos politikai körök már nemcsak pártokat, személyeket, hanem szakszervezeteket – köztük a PSZ-t is – támadják. Pedig egy tisztességes választási kampányban nem kellene mást csinálni a pártoknak, mint időszerű, reális és közérthető célokat megfogalmazni, nem pedig „olcsó reklámfogásokkal” próbálkozva megfélemlíteni a választókat. A politikával kapcsolatos idézetgyűjteményünk aktualitását mindez még inkább aláhúzza.

POLITIKUS NEMZET

Részlet Reviczky Gyula verséből

És bárhová menj, édes honfitársam,
Egyben botolsz meg: a politikában.
Magyar vért többé nem hoz semmi lázba,
(A bort kivéve) csak kortes-kokárda.

- A politika a legkockázatosabb szakma. Nincs más terület, ahol egy ember annyi jót tehetne polgártársaiért, de ahol higgadtságának elvesztésével súlyosabb károkat okozhatna. Nincs más terület, ahol olyan könnyen elveszítheti a tisztességét, de ahol olyan nehéz lenne megfelelni a pozitív és szigorú igazságosságnak. (Oliver)
- Politikai csodaszerek csak a dilettáns politikusok képzeletében léteznek. (Parkman)
- Ha nem tudod szállítani a megígért csillagokat, definiáld át a csillagos eget! (Samuelson)
- A politika hasonlatos a gördeszkához. Részben oda jutsz, ahová szándékozol, részben pedig oda, ahová az az átkozott micsoda visz téged. (Ashurst)
- A politikában az emberek néha csirkefogókkal kell küzdenie, és nem szabad olyan ostobának lennie, hogy a fegyver megválasztását a csirkefogóra bízza. (Cannon)
- A politikának csak két fajtája van. Az egyik a félelemre alapoz, a másik a bizalomra. Az egyik azt mondja, rettenetes veszedelmek leselkednek rád mindenhol, a másik pedig azt, hogy a világ egy rejtélyes és kockázatos hely, de lehetőségünk van szándékaink szerint formálni. (Muskie)
- A politika csak olyanoknak való, akik hajlandók nyüzsgögni, a képükön vastag a bőr és van humorérzékük. (Balley)
- Tévedni emberi dolog. A másik pártot hibáztatni – ez már politika. (anonim)
- A politika annak tudása, mikor szükséges kicsit övön alul behúzni az ellenfelednek. (Adenauer)
- A politika a hatalom megszerzésének, megtartásának és alkalmazásának művészete. (Indira Gandhi)
- A politika talán az egyetlen olyan szakma, amihez úgy gondolják, nem kell felkészültség. (Stevenson)
- A gyakorlati politikában nem az a fontos, hogy valami igaz vagy sem, hanem mit tart igaznak a nép. (Willem van Loon)
- Politikusként hasonlítasz a futballedzőre. Elég okosnak kell lenned, hogy értsd a játék trükkjeit, de elég butának, hogy nagyon fontosnak tartsd a dolgot. (McCarthy)
- A politika ma már olyan drága, hogy még ahhoz is egy csomó pénz kell, hogy vereséget szenvedjen a választásokon. (Rogers)
- A politika, mint tevékenység – mondjanak művelői bármit is – mindig is a gyűlölet rendszeres megszervezése volt. („Brooks” Adams)
- Az ösvény nagyon keskeny, de a feladatok világosak. (J. F. Kennedy)
- A politika annak művészete, hogyan lehet a régi bort új üvegbe tölteni. (Broder)
- A politika a hajlékonyság művészete. Amint elfoglalsz egy merev pozíciót, már bajban vagy. (Mailer)
- A politikában, mint a szerelemben, a szerencse és az időzítés döntő. (Reston)
- A politika majdnem olyan izgalmas, mint a háború, és olyan veszélyes is. A háborúban csak egyszer ölhetnek meg, de a politikában sokszor. (Churchill)
- Azért foglalkozom politikával, mert hiszek bizonyos dolgokban, és meg akarom őket valósítani. (Thatcher)
- Rossz közigazgatást máról holnapra ki lehet javítani, hátramaradást megfeszített erővel helyre lehet hozni, de a nemzetközi viszonyokat szabályozó politika tévedései helyrehozhatatlanok; lehet, hogy csak emberöltők múltával, de minden bizonyonnyal megbosszulják magukat. (Kossuth Lajos)
- S én ajánlom azt mindazon államférfiak számára, akik nem akarják magukat lejáratni: kövessenek el néhanapján egy-egy ostobaságot is, amin az ellenzék megbotránkozhat. Mert az ellenzéknek olyan szükséges a megbotránkozás, mint a pihenő embernek a testmozgás; az ellenzék emberhússal él, s piros vércseppekkel iszik. A narancs csak kellék ehhez. (Mikszáth Kálmán)
- Az államférfi nem jós és nem vátesz – mi nem várjuk tőle, hogy megjövendölje, hanem hogy előidézzé a jövőt. (Karinthy Frigyes)
- Akármilyen történelmi is a világon, ne feledkezz meg az igazságról, hogy az állam és a politikai hatalom nem nélkülözheti soha a bölcselők és az értelem hatalmát. (Márai Sándor)

Á. Á.

A 2006. évi országgyűlési és önkormányzati választásokkal kapcsolatos követelmények

A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) 2005. december 3-án ülésező munkakongresszusa a 2006. évi fő feladatok sorában – mint ahogy erről a Pedagógusok Lapja tavaly decemberi számában tájékoztatást adtunk – első között határozta meg a választásokkal kapcsolatos tennivalókat, hiszen ezek mérlegelése és teljesítése jövőnket alapvetően meghatározza. Ezért valamennyiünk számára fontos a lehető legszélesebb körű részvétel a választásokon. Ez demokráciánk egyik lényeges mércéje, feltétele. A PSZ tisztségviselőinek, tagjainak, valamennyi pedagógusnak erkölcsi kötelessége mindezt tevékenységével elősegíteni. Ehhez kapcsolódó jelentős feladatunk a pártok választási programjának alapos megismerése, és lehetőség szerinti formálása. A felelőtlen ígéretések helyett a realitáson alapuló vállalásokra kell figyelmet fordítanunk, összevetve az előző kormányzati ciklusok valós teljesítményével. A Pedagógusok Szakszervezete elvárásait az alábbi állásfoglalás tartalmazza.

Állásfoglalás

a 2006. évi országgyűlési és önkormányzati választásokkal kapcsolatban

A Pedagógusok Szakszervezete 2006. év legfontosabb politikai, társadalmi eseményének tekinti a tavaszi országgyűlési és az őszi önkormányzati képviselő-választásokat. A PSZ olyan politikai erők, szervezetek országos és helyi hatalomra jutásában érdekelt, amelyek

- a Magyar Köztársaság Alkotmányát tiszteletben tartva a legszélesebb együttműködésre készek a társadalmi szervezetekkel, köztük a szakszervezetekkel és alapvető feladatuknak tekintik a szociális párbeszéd intézményrendszerének átfogó fejlesztését;
- a demokráciák értékrendjét, a nemzeti hagyományokat, az uniós irányelveket, az érdekeltek igényeit és a közjót figyelembe véve, széleskörű egyeztetésre támaszkodva alakítják a társadalom működését; a közszférát, annak intézményeit és benne a közszolgálati munkavállalókat nem költségvetési tételként, hanem az állampolgárok életminőségének letéteményeseiként kezelik;
- készek széles körű politikai, társadalmi és szakmai megegyezésen alapuló, a harmadik évezred igényeinek megfelelő, az uniós források optimális felhasználását lehetővé tevő átfogó közigazgatási reformra, közszolgálati és oktatási rendszer kialakítására, színvonalas működtetésére.

A Pedagógusok Szakszervezete olyan kormányzati és önkormányzati tényezők hatalomra jutásában érdekelt, amelyek programjában és tevékenységében kellő hangsúllyal szerepel:

- az érdekegyeztetés, a szociális párbeszéd országos, ágazati, regionális, megyei, kistérségi és helyi fórumainak működtetése, fejlesztése és jogi garanciáinak biztosítása;
- a közoktatásban dolgozók élet- és munkakörülményeinek, kereseti és munkaviszonyainak fejlesztése, felzárkóztatása az európai uniós színvonalra;
- a pedagóguspálya presztízsének, a nevelés-oktatás társadalmi elismertségének növelése, a szakmai karrier lehetőségeinek kiszélesítése;
- az óvodák, általános, közép- és szakképző iskolák, kollégiumok, gyógypedagógiai, gyermek- és ifjúságvédelmi, felnőttoktatási, valamint az e területekhez kapcsolódó közművelődési, szakmai, szolgáltató-fejlesztő intézmények működési biztonságát megteremtő, az állami felelősséget kifejező finanszírozási rendszer kialakítása.

A PSZ mindezek megvalósítását kiemelten fontosnak tekinti, mert érdekelt egy olyan közoktatási rendszer működtetésében, amely képes az esélykülönbségek mérséklésére, kiegyenlítésére, a felnövekvő nemzedékek eredményes nevelésére, oktatására, és helyreállítja az oktató-nevelőmunka társadalmi tekintélyét.

A Pedagógusok Szakszervezete országos szinten választási szövetséget, együttműködési megállapodást egyetlen politika erővel sem köt, de kész – az állásfoglalásunk szellemében – azok közoktatással kapcsolatos elképzeléseinek megismerésére, befolyásolására. A PSZ területi és helyi szervezetei önállóan döntenek – az állásfoglalást figyelembe vevő – helyi kapcsolataik alakításában. A Pedagógusok Szakszervezete vezető testületei arra kéri a PSZ tagjait, hogy csak olyan politikai erő, szervezet színeiben vállaljanak országgyűlési, illetve önkormányzati képviselő-jelöltséget, amelynek tevékenysége, választási programja nem áll ellentétben törekvéseinkkel, állásfoglalásunkkal.

Pedagógusok Szakszervezete Elnöksége

A Pedagógusok Szakszervezete Elnöksége a választási programokkal összefüggő kérdéseit a közeljövőben juttatja el a négy parlamenti párthoz. A válaszokat a Pedagógusok Lapja 2006. márciusi számában, illetve internetes honlapunkon (www.pedagogusok.hu) hozzuk nyilvánosságra.

A családtámogatási ellátások változása 2006. január 1-től

A gyermeküket életvitelszerűen saját háztartásukban nevelő családok a családtámogatási ellátásokat jövedelmi és vagyoni helyzetüktől függetlenül, azonos feltételekkel vehetik igénybe.

A szülőhöz kötött családtámogatási ellátások:

- a családi pótlék;
- gyermekgondozási támogatás: GYES, gyermeknevelési támogatás;
- anyasági támogatás.

Az ellátásokat – az anyasági támogatást kivéve – bármelyik szülő igényelheti. A családtámogatási törvény hatálya kiterjed – amennyiben nemzetközi szerződés eltérően nem rendelkezik – az ellátás igénylésének időpontjában a Magyar Köztársaság területén élő

- magyar állampolgárra;
- bevándorlási vagy letelepedési engedéllyel rendelkező, továbbá a magyar hatóság által menekültként elismert személyekre;
- 2004. május 1-től az Európai Unióhoz történt csatlakozásunk után bővült a kör, amely kiterjed 2006. január 1-től a törvény szerint az alábbiakra: a munkavállalók Közösségen belüli szabad mozgásáról szóló 1968. október 15-ei 1612/68 EKG tanácsi rendeletben, valamint – az anyasági támogatás kivételével – a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-ei 1408/61 EKG tanácsi rendeletben meghatározott jogosult körbe tartozó személyre, amennyiben az ellátás igénylésének időpontjában – a határmenti ingázó munkavállalókat kivéve – érvényes tartózkodási engedéllyel rendelkeznek.

Az Országgyűlés 2005. november 7-én hozott döntése lényegesen átalakította a családtámogatási rendszert. A változás lényege, hogy a családi pótlék, a települési önkormányzatok által folyósított rendszeres gyermekvédelmi támogatás, valamint a családi adókedvezmény címén rendelkezésre álló források összevonásával egy új, egységes családipótlék-rendszert hozott létre.

Családi pótlék

Bővül a családi pótlékra jogosultak köre. 2006. 01. 01-től jogosult lesz családi pótlékra

- az a személy is, aki a saját háztartásában nevelt gyermeket örökbe kívánja fogadni, és az erre irányuló eljárás már folyamatban van;
- az a személy, akihez a gyámhivatal a gyermeket ideiglenes hatállyal elhelyezte;
- a 16. életévét betöltött, a szülői házat gyámhivatali engedéllyel elhagyó kiskorú szülő a saját háztartásában nevelt gyermek után.

2006. 01. 01-től az új összegű családi pótlék jár a gyermekek után.

A családi adókedvezmény az egy és két gyermeket nevelő családok esetében családi pótlékká alakul át. Az szja-törvényben 2006-tól családi adókedvezményt csak a három vagy több gyermekről gondoskodó magán-személyek érvényesíthetnek jövedelemkorláthoz kötötten. A kedvezmény mértéke a kedvezményezett eltartottak létszáma után gyermekeként és jogosultsági hónaponként 4 000 Ft/főre módosul.

	Családi pótlék (csp)		Adókedvezmény (ak)		Csp	Csp+ak
	gyermekenként	összesen	gyermekenként	összesen		
egygyermekes család	11 000	11 000	0	0	11 000	0
egygyermekes egyedülálló	12 000	12 000	0	0	12 000	0
kétgyermekes család	12 000	24 000	0	0	24 000	0
kétgyermekes egyedülálló	13 000	26 000	0	0	26 000	0
háromgyermekes család*	14 000	42 000	4 000	12 000	42 000	54 000*
háromgyermekes egyedülálló**	15 000	45 000	4 000	12 000	45 000	57 000**
tartósan beteg v. súlyosan fogyatékos kiskorú	21 000		gyermekszámtól függően			
tartósan beteg v. súlyosan fogyatékos kiskorút egyedül nevelő	23 000		gyermekszámtól függően			
tartósan beteg v. súlyosan fogyatékos 18 év feletti személy	18 000		gyermekszámtól függően			

* A családi adókedvezményt 3 gyermek esetén évi 6 millió Ft jövedelemhatárig lehet igénybe venni. Háromnál több gyermek esetén a kedvezményt legfeljebb évi 8 millió Ft jövedelemhatárig lehet igénybe venni.

** A háromnál több gyermek esetén az ellátás összege a gyermekszámmal arányosan növekszik.

Megjegyzés: a táblázat nem tartalmazza a 13. havi családi pótlék összegét.

Gyermekgondozási segély

A GYES-re jogosultak köre bővül, 2006. 01. 01-től jogosult lesz

- az a személy is, aki a saját háztartásában nevelt gyermeket örökbe kívánja fogadni, és az erre irányuló eljárás már folyamatban van, továbbá

- a 16. életévét betöltött, a szülői házat gyámhivatali engedéllyel elhagyó kiskorú szülő, ha a gyermeket saját háztartásában neveli.

A GYES-re jogosult a szülő – ideértve a kiskorú szülőt is meghatározott feltételekkel –, nevelőszülő, a gyám a saját háztartásában nevelt

- gyermek 3. életévének betöltéséig,
- ikergyermek esetén a tankötelessé válás évének végéig kell figyelembe venni,
- tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek 10. életévének betöltéséig.

A súlyosan fogyatékos gyermek 10 éves koráig folyósított GYES után a szülő ápolási díjat igényelhet a lakóhelye szerint illetékes önkormányzattól. Az ápolási díj összege nem lehet kevesebb a GYES összegénél, s a folyósítás időtartama a GYES folyósításához hasonlóan szolgálati időnek minősül, mivel az ellátás összegéből nyugdíjjárulékot vonnak.

A GYES-ben részesülő személy – ide nem értve a nagyszülőt – keresőtevékenységet

- a gyermek egyéves koráig nem folytathat, kivéve a kiskorú szülő gyermekének gyámját,
- a gyermek egyéves kora után időkorlátozás nélkül folytathat.

A nagyszülő GYES-re a szülő jogán szerezhet jogosultságot, és folyósítása mellett keresőtevékenységet nem folytathat.

Az a szülő, aki a gyermek 3 éves kora előtt visszament napi 8 órában dolgozni és GYES-re egyébként jogosult, a munkaviszonya megtartása mellett 2006. 01. 01-től kérheti a GYES megállapítását. Tekintettel arra, hogy a szülő a GYES folyósítása alatt napi 8 órában dolgozhat, a korábbiaktól eltérően a gyermekét időbeli korlátozás nélkül elhelyezheti a gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézményben.

2006. 01. 01-től nemcsak a saját jogi nyugellátásban (öregségi, rokkantsági) részesülő szülő, nagyszülő kérheti a GYES folyósítását, hanem az a személy is, aki

- rokkantsági járadékban,
- átmeneti járadékban,
- rendszeres szociális járadékban, vagy
- a bányász dolgozók egészségkárosodási járadékában részesül.

GYES összege 25 800 Ft, ikergyermekek esetén 51 600 Ft.

Megváltoznak a GYES méltányosságából történő megállapításának szabályai is.

2006. 01. 01-től a Magyar Államkincstár elnöke méltányossági jogkörében eljárva csak az alábbi esetekben állapíthatja meg a GYES-re való jogosultságot:

- megállapíthatja a gyermeket nevelő személynek, ha a gyermek szülei a gyermek nevelésében három hónapot meghaladóan akadályoztva vannak;
- megállapíthatja, illetőleg meghosszabbíthatja a gyermek általános iskolai tanulmányának megkezdéséig, legfeljebb azonban a gyermek 8.

életének betöltéséig, ha a gyermek betegsége miatt gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézményben nem gondozható.

A módosító törvény hatálybalépése előtt méltányossági jogkörben megállapított ellátásokat a határozatban megjelölt időpontig, illetőleg a jogosultsági feltételek fennállásáig tovább folyósítják.

Gyermeknevelési támogatás

Gyermeknevelési támogatásra az a szülő, nevelőszülő, gyám jogosult, aki saját háztartásában három vagy több kiskorút nevel. A támogatás a legfiatalabb gyermek 3. életének betöltésétől 8. életévé betöltéséig jár.

A gyermekgondozási támogatás havi összege – függetlenül a gyermekek számától – azonos az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegével, töredék hónap esetén egy naptári napra a havi összeg harmincad része jár. 2006-ban 25 800 Ft.

A GYET-ben részesülő személy keresőtevékenységet napi 4 órát meg nem haladó időtartamban folytathat, vagy időkorlátozás nélkül, ha a munkavégzés otthonában történik. Napi 4 órát meg nem haladó időtartamban folytatott keresőtevékenységnek kell tekinteni, ha GYET-ben részesülő személyt a Munka törvénykönyvéről (Mt.) szóló 1992. évi XXII. törvény rendelkezései szerint a felek megállapodása alapján rendes munkaidőben kizárólag szombaton és vasárnap részmunkaidőben foglalkoztatják oly módon, hogy a rendes és rendkívüli munkaidejének együttes mértéke egy naptári héten a 20 órát nem haladhatja meg. Az ellátás összegéből 8,5% nyugdíjjárlék (vagy 8% tagdíjat és 0,5% nyugdíjjárlék) levonásra kerül, ezért a folyósítás időtartama nyugdíjszerző szolgálati időnek minősül, de nem számít munkaviszonyban töltött időnek.

A szülő a gyermekét napi 5 órában helyezheti el napközbeni ellátást biztosító intézményben.

A GYET méltányosságból történő megállapítására, illetve meghosszabbítására 1999. 01. 01-től nincs lehetőség.

Ha a gyermekgondozási támogatásban részesülő (GYES, GYET ellátásban részesülő) személy az általa nevelt gyermek halála miatt elveszti támogatásra való jogosultságát, úgy a támogatás folyósítását a halálesetet követő hónap első napjától számított 3 hónap múlva kell megszüntetni.

Anyasági támogatás

A támogatás az anyát illeti meg. Jogosultsági feltételekben változás nem történt.

Az anyasági támogatás – gyermekenkénti – összege azonos a gyermek születésének időpontjában érvényes öregségi nyugdíj legkisebb összegének 225%-ával (2006-ban 58 050 Ft), ikergyermek esetén 300%-ával (2006-ban 77 400 Ft).

Az igényt „Igénybejelentés anyasági támogatásra” c. formanyomtatványon kell benyújtani a születést követő 180 napon belül a munkáltató családtámogatási kifizetőhelyén, vagy annak hiányában a lakóhely szerint illetékes Magyar Államkincstár Megyei Területi Igazgatóságánál.

Gyermekgondozási díj

Biztosítási jogviszonyhoz kötött ellátás, amelynek szabályozását a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 42/A. §–42/D. §-a tartalmazza.

Igénybevételének feltételei nem változtak. GYED folyósítása alatt munkát továbbra sem vállalhat a szülő.

GYED a naptári napi átlagkereset 70%-a, de legfeljebb havonta a mindenkori minimálbér kétszeresének 70%-a. E rendelkezés alapján a GYED felső határa 2006. 01. 01-től (a 62 500 Ft összegű minimálbért figyelembe véve) 87 500 Ft/hó.

Egyéb módosítások

A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény módosításai közül a teljesség igénye nélkül kiemelnek néhány igen fontos változást.

1. Hatályát veszítette az a rendelkezés, amely szerint ha a biztosított egyidejűleg heti 36 órás foglalkoztatással járó munkaviszonyban is áll, a második, többedik biztosítási jogviszonyából származó járulékalapot képező jövedelméből nem kell egészségbiztosítási járulékot levonni (Tbj. 32. §).

2006. 01. 01-től a biztosított a főfoglalkozása mellett létesített további jogviszonyaiból is (kivételesen az egyéni és társas vállalkozás) kötelezett 4% egészségbiztosítási járulék megfizetésére.

A jogszabály változásával nagyobb szerepet kap az „Igazolvány a biztosítási jogviszonyról és az egészségbiztosítási ellátásokról” c. nyomtatvány, melyet a biztosítottnak a biztosítási kötelezettséggel járó jogviszony létesítésekor kell a foglalkoztatónak átadni. Ez az átvett igazolványba 3 napon belül köteles bejegyezni a biztosítási jogviszony kezdetét, és az igazolványt a jogviszony megszűnéséig megőrizni. Ennek megszűnésekor a foglalkoztató a biztosítási jogviszony időtartamát, az ellátások folyósításának időtartamát az igazolványba köteles bejegyezni, és az igazolványt a biztosítottnak az utolsó munkában töltött napon átadni. A biztosítás fennállása alatt létesített újabb biztosítással járó jogviszony esetén az újabb foglalkoztató az igazolványba a biztosítási adatokat a fentiek szerint kell bejegyezni, és ezt követően az igazolványt visszajuttatnia ahhoz a foglalkoztatóhoz, amelynél a biztosítás előbb kezdődött.

Mindezekből következik, hogy ezen biztosítási jogviszony(ok) után is – az általános szabályok figyelembevételével – meg kell állapítani az ellátást. Egyidejűleg fennálló több biztosítási jogviszony esetén a keresőképtelenséget és a táppénzre való jogosultságot, azok időtartamát, az ellátás mértékét, illetőleg összegét mindegyik jogviszonyban külön-külön kell megállapítani. A rendelkezés vonatkozik arra az esetre is, ha a több biztosítási jogviszony ugyanannál a foglalkoztatónál áll fenn.

Ha a biztosított egyidejűleg fennálló több jogviszony alapján jogosult táppénzre, az egy-egy biztosítási jogviszony alapján járó táppénz összegének megállapításánál az irányadó időszakban megszünt biztosítási jogviszonyból származó jövedelemnek a számítási időszakra jutó részét annak a táppénznek az alapjába kell beszámítani, ahol a folyósítás időtartamának és a táppénz mértékének megállapításakor az adott jogviszonyon alapuló biztosítási időt figyelembe kell venni.

2. 2005. november 24-étől megszűnt a nem biztosított magyar állampolgárok vonatkozásában az egészségbiztosítási ellátások szerzésére irányuló megállapodás megkötésének a lehetősége.

A már megkötött megállapodások a törvény kihirdetését követő 6. hónap első napjával szűnnek meg, azaz 2006. május 1. napjával. A jogszabály hatályon kívül helyezése nem érinti a folyamatban lévő ellátásokat. Pl.: 2005. január 1-től megkötött megállapodás alapján a szülő nő 2005. 11. 05-től terhességi-gyermekágyi segélyt, 2006. 03. 22-től GYED-et igényel. Mindkét ellátásra jogosult. Az egyéb feltételek fennállása esetén GYED-et – 2007. 11. 05-ig – a gyermeke két éves koráig kaphat.

3. Módosult a tagságra kötelezett pályakezdőnél a korhatár meghatározása, az a korábbi 42 év helyett 35 évre csökken.

Ha a természetes személy első alkalommal létesít biztosítási kötelezettséggel járó jogviszonyt, illetőleg ennek hiányában nyugellátás megszerzése érdekében első alkalommal köt megállapodást, és ebben az időpontban még nem töltötte be a 35. életévét, akkor köteles magánnyugdíj-pénztári tagsági jogviszonyt létesíteni.

4. Ha a rokkantsági nyugdíj folyósítását keresőképesse válás miatt szüntették meg, a természetes személy már nem csatlakozhat önkéntes döntéssel a magánnyugdíj-pénztári rendszerhez.

5. 2007. 01. 01-től és 2009. 01. 01-től csökken a társadalombiztosítási járulék mértéke a következők szerint:

- 2007. 01. 01-től 26%, ebből nyugdíjbiztosítási járulék 17%, az egészségbiztosítási járulék 9%;
- 2009. 01. 01-től 24%, ebből nyugdíjbiztosítási járulék 16%, az egészségbiztosítási járulék 8%.

6. Az eltartó köteles bejelenteni eltartott közeli hozzátartozójának személyi adatait és TAJ-számát az illetékes egészségbiztosítási szervnek.

7. 11% mértékű egészségbiztosítási járulék fizetésére az a természetes személy kötelezett, aki nem minősül biztosítottnak, eltartott hozzátartozónak, illetve egészségügyi szolgáltatásra a Tbj. szerint nem jogosult. A módosított rendelkezésben ismét nincs olyan jövedelemhatár, amely meghatározná a fizetési kötelezettség keletkezését.

Horváth Erzsébet tb-szakértő

Szakszervezeti tudnivalók az Szja-törvény 2006. évi alkalmazásáról

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény évről évre módosul. Most is így történt. Néhány számunkra fontos, 2006. január 1-től hatályos változásról adunk a következőkben tájékoztatást.

Az adótábla továbbra is kétsávós maradt, de az adókulcsok és a sávhatárok a következők szerint változtak: 0–1 550 000 Ft-ig az adó mértéke 18%; 1 550 001 Ft-tól 279 000 Ft és a felettes rész 36%-a.

Az adójóváírás rendszere

Az adójóváírás minden olyan hónapra megilleti a munkavállalót, amelyre bérjövédelmet kapott: mértéke ennek 18%-a, legfeljebb havi 9 000 Ft. Az adójóváírást a munkáltató akkor alkalmazza, ha azt a munkavállaló írásban kéri (nyilatkozat hiányában nem érvényesíthető). Amennyiben az 1 500 000 Ft-ot eléri a munkabére, a munkáltató megszünteti az adójóváírást. Ez teljes mértékben csak akkor vehető figyelembe, ha az éves jövedelem nem haladja meg az 1 500 000 Ft-ot, és legfeljebb 2 100 000 Ft az éves jövedelem, ám ekkor a jogosultsági határ feletti jövedelem 18%-ával csökkenteni kell az adójóváírás mértékét. Amennyiben 2 100 000 Ft éves összes jövedelem esetén a számítás nulla adójóváírást mutat, akkor az év közben kifizetett összeget vissza kell fizetni.

Ha a munkavállaló éves összes jövedelme nem haladja meg az 1 000 000 Ft-ot, kiegészítő adójóváírás is alkalmazandó. Ennek mértéke az 50 000 Ft-ot meghaladó bérjövédelen 18%-a, de legfeljebb havi 2 340 Ft. Ha a kiegészítő jogosultság túllépi a jogosultsági határt, de nem több mint 1 561 600 Ft, a kiegészítő adójóváírás az 1 000 000 Ft feletti jövedelemrész 18%-ával csökken. Az adójóváírás teljes összege 11 340 Ft/hó, ha mindkét adójóváírást figyelembe vesszük.

Adókedvezmények

Családi kedvezmény. Ez a kedvezmény jelentősen megváltozott a 2005. évihez képest. Egy és két eltartott gyermek esetén nem jár (eddig: 1 gyermeknél 3 000 Ft, két gyermeknél 4 000 Ft járt). 3 és minden további gyermeknél az eddigi 10 000 Ft helyett 4 000 Ft lett. A kedvezményt az veheti igénybe, aki családi pótlékra jogosult.

A lakáscélú kedvezmény szabályai nem változtak.

A felsőoktatási tandíj kedvezménye. A felsőoktatási tandíj egy évre megállapított összegének 30%-a, max. 60 000 Ft is csökkenti a fizetendő adót. A kedvezményt az veheti igénybe, aki a hallgató kérésére kiadott igazoláson befizetőként szerepel. A kedvezmény annak jár, aki a felsőoktatási intézményben iskolai rendszerű első alapképzésben részesül.

Felnőttképzési díj kedvezménye. Az adó csökkenthető a felnőttképzésről szóló törvényben meghatározott felnőttképzési szerződés alapján az adóévben kifizetett díj 30%-ával. A Sulinet-program keretén belül nyújtott kedvezmény 2006. évben csak a *számítógép* vásárlására fordított összeg 50% erejéig vehető figyelembe (a számítógépen kívül más eszközök vásárlásánál nem alkalmazható).

Biztosítási kedvezmény. A munkavállaló életbiztosítása után az adóévben befizetett összeg után változatlanul 20%-os kedvezményt vehet figyelembe. Az önkéntes nyugdíjpénztári és egészségpénztári adókedvezmény mértéke is változatlanul 30%, ám az elszámolás szabályai változtak. Az adókedvezmény

összege hozzáíródik az egyéni számlához. Erről lapunk következő számában részletes tájékoztatást adunk.

Közcélú adományoknál az igazolt befizetett összeg 30%-a vehető figyelembe az adókedvezményénél.

A szellemi tevékenységet folytatóknál az elért jövedelem után annak 25%-a, de legfeljebb 50 000 Ft adókedvezmény alkalmazható.

Természetbeni juttatások

2006-ban is a kifizető által a magánszemélynek adott reprezentáció és üzleti ajándék a természetbeni juttatás. A munkáltató a munkavállaló részére adómentesen adhat *étkezési hozzájárulást*. Hidegétkezésre jogosító utalvány formájában 4 500 Ft/hó, melegétkezésnél 9 000 Ft/hó összegben. Egy adott hónapban csak egyik forma vehető igénybe.

Iskolakezdesi támogatás 19 000 Ft összegben adható adómentesen a családi pótlékra jogosult gyermek után.

A Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány által kiadott *üdülési csekk* adható adómentesen a munkavállalónak az adóév első napján érvényes minimálbér összegéig, ez 2006-ban 62 500 Ft. A munkáltató vagy a szakszervezet tulajdonában, kezelésében lévő belföldi üdülőben a munkavállaló és közeli hozzátartozója számára biztosítható térítésmentes üdültetés, ugyancsak a minimálbér összegéig.

A munkáltató a *nyugdíjba vonuló* munkavállalónak természetben adott ajándékot adhat 15 000 Ft-ig terjedő összegben.

A szakszervezet egy évben 3 alkalommal a mindenkor minimálbér 10%-ának (6 250 Ft) összeghatárig természetben adhat *ajándékot*, amelynek nem kell egy tárgynak lennie, több számla alapján is kifizethető.

2006. évben az étkezési támogatástól függetlenül adható a *helyi közlekedési költségértérítés*. Amennyiben a munkavállaló munkaviszonya megszűnik, akkor az adóévben hátralevő időre a bérlet értéke természetbeni adóköteles juttatásnak minősül. A megvásárolt bérletről a munkáltató nevére szóló számlával kell elszámolni.

A közigazgatási határon kívülről járó dolgozónak a bejárashoz szükséges *bérletnek* az árából busz esetén 80%, vasút esetén 86% fizethető ki bizonylat ellenében.

2005. VII. 1-jétől 9 Ft/km a munkavállalónak a térítés, amennyiben *saját gépkocsijával* közigazgatási határon kívülről jár be a munkahelyére.

A reprezentáció adózási szabályai

A non-profit szervezetekre (szakszervezetekre) az adómentes reprezentáció és üzleti ajándék adómentes értéke együttesen nem lehet több, mint a cél szerinti ráfordítások 10%-a vagy az összes bevétel 10%-a, de mindig azt az összeget kell irányadónak tekinteni, amelyik a kisebb. Annak a szakszervezeti tisztségviselőnek, aki megbízási díjat kap, a személyi jövedelemadó megállapításánál az adóalapja a megállapított összeg 10%-ával csökken, amely a költségek megtérítésére szolgál. Ebben az esetben nem lehet útiköltséget (saját gépkocsi-, buszköltséget) elszámolni.

Összeállította: Sikhegyi Magdolna
pénzügyi szakértő

Szakszerű, nem szakszerű? A helyettesítés hatályos szabályai

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. tv. (továbbiakban Kt.) 4. § (7) bekezdése kimondja, hogy a közoktatás működtetésében, szervezésében, az intézkedések meghozatalakor a gyermek mindenek felett álló érdekét kell figyelembe venni, és a szolgáltatásokat megfelelő színvonalon kell biztosítani. A Kt. 1. sz. melléklet 3. rész B II. 17. pontja szerint a kötelező órán felüli tanításért a munkáltató óradíjat köteles fizetni a kormányrendeletben megszabottak szerint.

A 138/1992. (X. 8.) Kormányrendelet (továbbiakban Vhr.) 11. A § (2-6.) szabja meg ennek mértékét és díját. A Vhr. 11. § (B) rendezi az ügyelet és a készenlét kérdéseit a 11. C § pedig a időkorlátozások ellenére elrendelhető rendkívüli munkavégzés lehetőségeit. A Vhr. 16. § (2) szabályozza az óradíj mértékét, a 14. és 6. bekezdés pedig intézkedik a pedagógusok óradíjának mértékéről, ha saját osztályán felül más osztályt, csoportot is együtt tanít.

A hatályos jogszabályokban tehát nem ismert a helyettesítés szakszerű és nem szakszerű minősítése, az korábbi időkben használt jogi fogalom volt, több mint 10 éve ismeretlen.

A Nemzeti Alaptanterv, a helyi tantervek végrehajtására nagyon szoros időkeret van, így a jogszabályok csak tanításról beszélnek. Hogy az a helyettesítendő pedagógus tanmenete szerinti továbbhaladást, vagy a helyettesítő pedagógus szakja szerinti továbbhaladást jelenti, az intézményvezető dönti el a helyettesítés elrendelésekor. Ha a pedagógus saját osztálya mellett más csoportot, osztályt is tanít a szükség miatt, akkor fel se merülhet, hogy nem a saját tárgyában végez munkát. A legdrágább helyettesítés az ún. szabadfoglalkozás, mert a teljes óradíj kifizetése kötelező, a tanuló pedig nem kapott megfelelő színvonalú szolgáltatást, és a tanterv elvégzésének is romlottak a feltételei, hosszú távon az esélyei.

Dr. Horváth Péter szakértő

PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE (PSZ)

az oktatási ágazatban dolgozók országos és európai uniós hatáskörű, reprezentatív érdekvédelmi szervezete.

KÖZOKTATÁSI VEZETŐ

Szakirányú továbbképzés PSZ-tagoknak, tisztségviselőknek

A **Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Pedagógiai Tanszéke** minden tanévben indítja a **KÖZOKTATÁSI VEZETŐ** szakirányú továbbképzést. Ez a pedagógus körökben népszerű posztgraduális képzés a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) és a tanszék megállapodása alapján *érdekvédelmi-szakszervezeti kiegészítő képzéssel* bővült.

I. A képzés célja felkészítést nyújtani:

- a közoktatás különböző szentű vezető munkaköreiben, tisztségeiben dolgozók számára feladatuk szakszerű ellátásához (ilyenek: az iskolák, nevelési intézmények igazgatói, igazgatóhelyettesei, szakmai munkaközösség-vezetői, a PSZ *tisztségviselői*, a szaktanácsadók, szakértők, a szakképzés tovább- és átképzési intézményeinek vezető munkaköreit betöltők);
- valamint a pedagógus-szakvizsga letételéhez, azaz hogy a pedagógus-munkakör betöltésére jogosult, felsőfokú iskolai végzettséggel és szakképzettséggel rendelkezők a közoktatási törvényben szabályozott szakvizsgát a képzés keretében teljesítsék, s egyúttal eleget tegyenek a pedagógus-munkakörökre előírt hétévenkénti továbbképzés követelményeinek is.

II. A képzés rendszere

Az *érdekvédelmi-szakszervezeti ismeretekkel kiegészített közoktatásvezető-képzésben az vehet részt, aki egyetemen vagy főiskolán szerzett pedagógus-oklevéllel, és legalább 3 éves pedagógusi gyakorlattal rendelkezik.*

A képzés két tanéves (4 szemeszteres). Elsősorban az iskolavezetés elméletének és gyakorlatának részletes megismertetésével tanügy-igazgatási, közoktatási szakértői, szakszervezeti tisztségviselői, szaktanácsadói, vizsgaszervezési feladatok, illetve munkakörök ellátására készíti fel a hallgatókat. Az oktatásban nagy hangsúlyt kap a kommunikáció, a konfliktuskezelés, a pedagógusok személyiségének fejlesztése, az önkormányzatiságra, az érdekegyeztetésre és képviselőre, a helyi tantervek készítésére való felkészítés.

A kétéves képzést záróvizsga követi. Ennek, valamint a diplomamunka megvédésének alapján a végzettek *közoktatási vezetői szakirányú oklevelet kapnak, amely egyben pedagógus-szakvizsgát is jelent és az érdekvédelmi szakszervezeti vizsgák letétele esetén kiegészül szakszervezeti vezetői oklevéllel.* A kiadott oklevél a végzettek alapidiplomájára épül, és azzal azonos szintű (egyetemi vagy főiskolai). A pedagógus szakvizsga teljesítésével magasabb fizetési osztályba kell sorolni a pedagógust.

A képzés szervezési formája **t á v o k t á t á s**, a hallgatók egyéni tanulása alapszik. A hallgatók nyomtatott, az egyéni tanulásra alkalmas, esettanulmányokat és feladatokat is tartalmazó tananyagcsomagot kapnak. Ez kiegészül hang- és videokazettákkal.

A hallgatók a félévek során kötelező konzultációkon vesznek részt. Emellett a konzulensek rendszeres telefonügyeletet tartanak számukra. A hallgatók évenként 5 konzultáción - alkalmanként 5+3 óras -, évente egyszer pedig hétvégi, 3 napos – bentlakásos - kötelező tréningen vesznek részt. A **konzultációk**, vizsgák általában **pénteki vagy szombati** napokon vannak. (Igény esetén vidéki kollégáknak ingyenes szállást biztosítunk a Pedagógus Vendéghotthonban)

A képzés tandíja félévenként kerül megállapításra. (A 2006 szeptemberében induló félévben 95.000 Ft.)

Ebbe beletartoznak:

- az oktatás költségei;
- a bentlakásos tréning valamennyi költsége (szállás, ellátás, szakértők tiszteletdíja stb.)
- a vizsgák és a záróvizsgák költségei;
- adminisztrációs költségek (index, oklevél, nyilvántartás vezetése, postaköltségek stb.);
- tananyagcsomag.

A képzés költségei a nevelési-oktatási intézmények számára a pedagógus-továbbképzés céljára biztosított központi költségvetési keret terhére – a vonatkozó jogszabályok szerint – elszámolhatóak, illetve szakszervezeti költségvetésből is finanszírozhatóak.

A jelentkezés határideje: minden évben június 15.

A jelentkezéshez szükséges:

- egyetemi vagy főiskolai végzettséget tanúsító pedagógus-oklevél, legalább 3 éves pedagógusi gyakorlat;
- kitöltött „Közoktatási Vezető Szakirányú Továbbképzési Szak Jelentkezési Lap” (beszerezhető a PSZ Országos Irodájánál, 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. T.: 322-8464, és a PSZ területi irodáinál).

A jelentkezők a beiratkozással egyidejűleg felvételi beszélgetésen vesznek részt. Ezek időpontjai: minden évben július első két munkanapja. (Pótbeiratkozás augusztus végén)

A jelentkezőknek azt tanácsoljuk, hogy a képzésük költségterítésére vonatkozó igényeiket az intézményi szabályozás módosítása során érvényesítsék. Ennek újbóli áttekintésére ugyanis a bekövetkezett változások, valamint a pénzügyi források módosulása miatt szükség van.

Ez a közoktatási vezető szakirányú továbbképzés megfelel a pedagógus-szakvizsga képzési követelményeiről szóló 41/1999. (X. 13.) OM rendelet előírásainak. Záróvizsgája egyben szakvizsga is. A közoktatási vezető szakképzettség a 8/1997. (II. 18.) MKM rendelet 3. §-a (1) bekezdése szerint egyenértékű a közoktatásról szóló - többször módosított - 1993. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban: Kt.) 17. §-ának (5) bekezdésében szabályozott **pedagógus-szakvizsgával**, amely az intézményvezetői megbízás feltétele (Kt. 18. §).

A képzéssel megszerzett szakképzettséget a mindenkor hatályban lévő munkajogi szabályok szerint kell elismerni.

A Kt. 128. § (8) bek. szerint azt a közalkalmazott pedagógust, akinek nincs pedagógus-szakvizsgája, az iskolai végzettsége és szakképzettsége alapján kell besorolni. Azt a közalkalmazott pedagógust pedig, aki pedagógus-szakvizsgával rendelkezik, az ezt igazoló oklevél bemutatását követő év első munkanapjától kezdődően a pedagógus-szakvizsga alapján kell besorolni.

* * *

A felvételi beszélgetésére, illetve a pótbeiratkozásra **július első napjaiban** kerül sor. (A felvételi beszélgetés témája: pedagóguspályája, eddigi tevékenysége, jelenlegi feladatai, céljai.) A beiratkozáshoz szükséges iratok:

- eredeti oklevél bemutatása + egy fénymásolat,
- eredeti befizetési csekkszelvény bemutatása + egy fénymásolat,
- 2 db igazolványkép,
- személyi igazolvány.

További információ: a (06-1) 322-8464-es telefonszámon a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodájánál.

Számlaszám: 10700086-04708607-51100005

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar
Műszaki Pedagógiai Tanszék

Pedagógusok Szakszervezete
Országos Iroda